

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Spotřeba a zadluženost domácností v České republice

Sandra Klímová

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Sandra Klímová

Provoz a ekonomika

Název práce

Spotřeba a zadluženost domácností v České republice

Název anglicky

Consumption and indebtedness of households in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce bude na základě statistické analýzy zhodnotit spotřebu a zadluženost obyvatel České republiky. Dále bude zkoumána struktura spotřeby obyvatel a příčiny jejich zadluženosti. Výsledky analýz budou využity ke zhodnocení vývoje daných ukazatelů a ke stanovení prognózy na další časové období.

Metodika

Analýza získaných údajů bude provedena pomocí vybraných metod z oblasti časových řad, které budou sloužit k popisu dynamiky vývoje sledovaných jevů a k prognózování jejich budoucího vývoje.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

Spotřeba, zadluženost, výdaje, domácnost, časová řada

Doporučené zdroje informací

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Statistická ročenka České republiky 2016. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2016. 823 s. ISBN 978-80-250-2726-4.
- HINDLS, Richard: Statistika pro ekonomy. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6.
- KÁBA, Bohumil, SVATOŠOVÁ, Libuše: Statistické nástroje ekonomického výzkumu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 176 s. ISBN 978-80-7380-359-9.
- KUŠKOVÁ Petra, MARKOVÁ Alena, NAJMANOVÁ Klára: Češi ve spotřebitelském ráji (!?): Vývoj spotřeby českých domácností v posledních dvaceti letech. 1. vyd. Praha: CENIA ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, 2009. ISBN 978-808-5087-703.
- ODBOR STRATEGIÍ A PLÁNOVÁNÍ: Vývoj vybraných ukazatelů životní úrovně v České republice v letech 1993-2015. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016. 96 s. ISBN 978-80-7421-130-0.
- PAVLÍK, Milan: Základy finančního zdraví. 1. vyd. Bratislava: MUDr. Milan Pavlík, MPH, 2012. 161 s. ISBN 978-80-971118-7-8.
- SYROVÝ Petr, TYL Tomáš: Osobní finance. 2. vyd.: Grada Publishing, 2014. 224 s. 978-80-247-4832-0.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Andrea Jindrová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 15. 1. 2018

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 1. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Spotřeba a zadluženost domácností v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 03. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Andree Jindrové Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za vřelý přístup, odborné vedení a také za poskytnutí mnoha cenných rad během zpracování této práce. Zároveň bych ráda poděkovala svým nejbližším, kteří mě nejen při studiu, ale i psaní bakalářské práce podporovali.

Spotřeba a zadluženost domácností v České republice

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou spotřeby a zadluženosti domácností v České republice v letech 2006–2016. V některých případech může být délka časových řad daných ukazatelů kratší, vzhledem k nedostupnosti dat. Cílem bakalářské práce je zhodnocení vývoje spotřeby a zadluženosti domácností ve sledovaných letech.

Teoretická východiska jsou úvodem do problematiky spotřeby a zadluženosti českých domácností. Konkrétně se zaměřují na otázky ohledně složení domácností, spotřebních vydání, související finanční gramotnosti, zadlužení domácností a možnosti oddlužení.

Vlastní zpracování je zaměřeno na zhodnocení konkrétních dat s pomocí analýzy časových řad ukazatelů spotřeby a zadluženosti. Součástí jsou i výstupy v podobě grafů či tabulek a predikce pro roky 2017, 2018 a 2019.

Závěr práce je zhodnocením výsledků vlastní práce, a tedy vývoje spotřeby a zadluženosti domácností v České republice včetně vlastního doporučení.

Klíčová slova: Spotřeba, zadluženost, výdaje, domácnost, časová řada

Consumption and indebtedness of households in the Czech Republic

Abstract

This Bachelor Thesis focuses on the analysis of consumption and indebtedness of households in Czech Republic throughout 2006 – 2016. The length of data time-spans of given indicators can be, in some cases, shorter due to unavailable data. The aim of Bachelor Thesis is to evaluate the development of consumption and indebtedness of households in observed years.

Theoretical foundation provides an introduction to Czech household consumption and indebtedness issues. In particular, it focuses on the question of household composition, consumer issues, related financial literacy, household indebtedness and debt relief possibilities.

Practical part of the Bachelor Thesis focuses on assessment of particular data using analysis of time-span consumption and indebtedness indicators. Outputs in form of graphs and tables are also included, as well as assumptions for 2017, 2018 and 2019.

The Thesis Conclusion evaluates the results obtained in practical part, together with development of consumption and indebtedness of households in Czech Republic and includes personal recommendations.

Keywords: Consumption, indebtedness, expenditures, household, time line

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Domácnosti	14
3.1.1 Dělení domácností	14
3.2 Příjmy domácností	16
3.2.1 Životní úroveň	17
Životní minimum	17
3.3 Výdaje domácností	18
3.3.1 Spotřeba	18
3.3.2 CZ-COICOP	19
3.3.3 Investice	20
3.4 Statistika rodinných účtů	20
3.5 Finanční gramotnost	21
3.5.1 Finanční plánování	21
3.6 Zadluženost domácností	24
3.6.1 Centrální banka a bankovní soustava	24
3.6.2 Úvěrové registry	26
3.6.3 Nebankovní společnosti	27
3.6.4 Faktory ovlivňující výši úvěru	28
3.7 Oddlužení	29
3.7.1 Konsolidace a refinancování	29
3.7.2 Exekuce	29
3.7.3 Insolvenční řízení	30

4 Metodika	31
4.1 Analýza časových řad.....	31
4.2 Srovnatelnost údajů v časové řadě.....	31
4.3 Elementární charakteristiky časových řad.....	32
4.4 Modelování časových řad.....	33
4.5 Vyrovnávání časových řad	33
4.6 Volba vhodného modelu trendu.....	34
4.7 Extrapolace časových řad	35
5 Vlastní zpracování	36
5.1 Analýza struktury domácností v České republice.....	36
5.2 Analýza spotřeby domácností v České republice	39
5.2.1 Příjmy domácností	39
5.2.2 Výdaje domácností.....	42
5.2.3 Zhodnocení příjmů a výdajů domácností	49
5.3 Analýza zadluženosti domácností v České republice	50
5.3.1 Celkové zadlužení domácností	50
5.3.2 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen	53
5.3.3 Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí	55
5.3.4 Exekuce	57
5.3.5 Osobní bankroty.....	59
6 Závěr	61
7 Seznam použitých zdrojů	63
7.1 Internetové zdroje	63
8 Seznam obrázků.....	66
9 Seznam grafů	66

10 Seznam tabulek.....	66
11 Seznam příloh	67
12 Přílohy	70

1 Úvod

V dnešní době je zadluženost domácností čím dál více aktuálním tématem. Lidé se často pokoušejí dosáhnout vysoké životní úrovně, aniž by brali ohled na své finanční možnosti. Tlak okolí a dnešní doby na neustálé pořizování nových zařízení, která často nemají reálnou hodnotu, bývá pro některé skupiny obyvatel obtížně únosné, ale zejména nedosažitelné z vlastních zdrojů. Domácnosti se tak nezdědka uchýlí k půjčkám a úvěrům. Získat úvěr není v současné době složité. Ovšem vypůjčení peněz představuje dlouhodobý závazek pravidelných splátek. Je to doba, po kterou může dojít v životě každého jednotlivce i celé domácnosti k různým událostem, které se mohou negativně projevit ve schopnosti dostát svým závazkům. Je potřeba si uvědomit, že pravidelné splátky, více či méně, omezují množství volných prostředků, které zbývají na ostatní útratu. Neuhrazení splátky s sebou nese další náklady vycházející z podmínek úvěrové smlouvy. Mnohdy teprve v tomto okamžiku dlužníci zjišťují, na jaké podmínky přistoupili.

Široké možnosti snadného získání úvěru nebo půjčky přivádí mnoho domácností do dluhových pastí. Neuvědomují si rizika, která jsou s půjčováním peněz spojena. Nemusí se vždy jednat o podvodné praktiky některých společností, které půjčují peníze, ale o vlastní nerozváženost správně vyhodnotit schopnost splácet půjčku po předem dané období. Následně se pak domácnost dostane do obtížné situace, která má vážné následky. Neschopnost vytvořit si vlastní finanční plán či absence jakékoliv likvidní rezervy může vést až k fatálním následkům. V takovou chvíli může být pro domácnost problém jakýkoliv, byť sebemenší, výdaj navíc. I takové případy mohou být prvním krokem k exekucím, a dokonce i k osobním bankrotům.

Před podpisem jakékoliv smlouvy by si měl být každý jistý, co je v dokumentu skutečně uvedeno, zda těmto podmínkám rozumí a co toto podepsání představuje za výhody a související nevyhnutelná rizika. Vždy je lepší se v případě nejasností obrátit na zkušené finanční poradce, nechat si odborně poradit, a především nepodepisovat nic, čemu by jedinec přesně nerozuměl. Nejdůležitější zůstává zodpovědné chování každého jednotlivce a zejména dostatečná finanční gramotnost. Ta umožní správně zvážit své možnosti a vyhodnotit financování svých potřeb formou úvěrů.

Samozřejmě existují i úvěry, které mohou být spíše pozitivní, a to hlavně úvěry na vlastní bydlení. Pořízení vlastního bytu nebo domu je považováno za rozumnou investici. Existují ale období, kdy ceny nemovitostí jsou neúměrně vysoké. Pak je zde riziko ztráty

v případě následného prodeje. Na druhou stranu jsou na trhu nemovitostí období, kdy ceny jsou nízké a je rozumné o pořízení vlastního bydlení uvažovat. Takovým okamžikem bývá právě období, kdy je hospodářství v útlumu, hypoteční úvěry nejsou všem dostupné, a poptávka klesá. U ostatních půjček je nezbytně nutné promyslet, zda se jedná skutečně o opodstatněnou půjčku a zda je zátěž z vyplývajícího rizika úměrná. Nedostatečné počáteční promyšlení může uvést celou domácnost do existenčních problémů.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je na základě statistické analýzy zhodnotit, jak si vedly domácnosti v České republice v letech 2006–2016 v oblasti spotřeby a zadluženosti. Součástí této bakalářské práce je rovněž hodnocení, jak se tyto ukazatele měnily v návaznosti na tlak dnešní moderní doby, v porovnání s lety minulými a zda se v této souvislosti zásadně liší struktura výdajů a zadluženost, či nikoliv. Cílem této práce je také predikce spotřeby a zadluženosti pro následující tři roky, tj. 2017-2019.

3 Teoretická východiska

Moderní společnost v České republice se v současné době potýká se stále se zvyšující zadlužeností, která může vést k existenčním problémům nejen jednotlivců, ale i celých domácností. Vlivem médií a okolního prostředí, se postupně mění i struktura spotřeby domácností, které si chtějí udržet životní úroveň, ale ne vždy jsou schopny ji financovat bez peněžní pomoci. Dle Českého statistického úřadu je momentálně zahájených a doposud neukončených na 4 740 000 exekucí, za kterými často stojí mimo jiné i nízká finanční gramotnost, která bývá zneužívána bankovními i nebankovními institucemi (Statistika&My, 2017).

3.1 Domácnosti

Občanský zákoník pojem domácnost přímo nedefinuje, přestože starý občanský zákoník z roku 1964, který byl v roce 2014 nahrazen zákoníkem současným, definoval domácnost jako trvalé soužití fyzických osob, které společně hradí náklady na své potřeby (Zákon č. 40/1964 Sb.).

S výrazem domácnost pracuje mimo jiné i makroekonomie, kde je domácnost součástí jednoho ze čtyř makroekonomických subjektů, kam patří také firmy, vláda a zahraničí. Na trhu statků a služeb domácnosti vystupují na obou stranách, a to na straně nabídky a zároveň na straně poptávky. Do pozice nabízejících je staví vlastnictví výrobních faktorů (práce, půda, kapitál), za které plynou domácnostem důchody ve formě mezd, zisků, nájemného a další formy důchodů. Značnou část celkových důchodů mohou tvořit i transferové platby směřující od vlády v podobě sociálních dávek, podpory a ostatních státních příspěvků. Na stranu poptávajících na trhu statků a služeb jsou domácnosti řazeny díky spotřební funkci. Na pokrytí spotřebních výdajů, daní ale i ke tvorbě úspor, je využíváno právě výše zmíněných důchodů (Brčák, Sekera, Stará, 2014, s. 11).

3.1.1 Dělení domácností

Základní rozdělení domácností se může lišit v závislosti na literatuře, ale i na účelu, kvůli kterému dané rozdělení vzniklo. Dle Českého statistického úřadu lze domácnosti dělit do tří základních skupin na domácnost bytovou, hospodařící a cenzovou. Další rozdělení se odvíjí podle osoby stojící v jejím čele (Český statistický úřad, 2005).

Bytová domácnost sestává z osob žijících v jedné bytové jednotce. Může se skládat z více hospodařících domácností i z několika cenzových domácností. Počet bytových domácností by měl odpovídat počtu bytů. **Hospodařící domácnost** je charakteristická společným hospodařením osob, které se podílejí na hlavních výdajích domácnosti a může ji tvořit až několik cenzových domácností. **Cenzová domácnost** se skládá z osob žijících v jednom bytě v příbuzenském či jiném vztahu a můžeme ji dále dělit na úplnou a neúplnou rodinu a jednotlivce (Český statistický úřad, 2005).

Základem **úplné rodiny** je manželský či partnerský pár, s dětmi nebo bez dětí, v jejímž čele stojí muž bez ohledu na jeho ekonomickou aktivitu. Úplná rodina se může dělit na rodinu čistou či smíšenou. V čisté rodině jsou všechny děti vyživované¹ a zároveň zde nežijí žádné jiné osoby. Ve smíšené úplné rodině mohou žít i jiné osoby než vyživované děti, například děti již nevyživované. Základní jednotkou **neúplné rodiny** je jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem, kde se osoba v čele domácnosti posuzuje nejprve podle ekonomické aktivity a poté dle výše příjmu. Pokud se jedná o smíšenou neúplnou rodinu, pak žije v domácnosti rodič s vyživovaným dítětem a další osobou, nebo pouze rodič s nevyživovaným dítětem. **Nerodinné domácnosti** představují soužití osob příbuzných či nepříbuzných společně hospodařících, kde se osoba v čele domácnosti hodnotí stejně jako v neúplné rodině, tj. nejprve podle ekonomické aktivity a poté dle výše příjmu. Domácnost **jednotlivců** se skládá z jediné hospodařící osoby (Český statistický úřad, 2005).

Podle osoby stojící v jejím čele, dělíme podle Českého statistického úřadu domácnosti na šest skupin. **Domácnosti celkem** reprezentují průměrnou domácnost v České republice. V čele **domácnosti zaměstnanců** stojí osoba v pracovním či služebním poměru a je dále dělena na dvě podskupiny dle dosaženého vzdělání. Do skupiny nižšího vzdělání patří vzdělání základní nebo vyučení bez maturity. Skupina vyššího vzdělání zahrnuje úplné střední vzdělání s maturitou či vyšší. V **domácnosti samostatně činných osob** stojí v čele osoba, která provozuje vlastní podnikání. **Domácnost důchodců** je charakterizována nepracujícím důchodcem. Osoba v čele **domácnosti nezaměstnaných** je označena za osobu bez zaměstnání. V **ostatních domácnostech** stojí v čele domácnosti osoba ekonomicky neaktivní či nepobírající důchod (Český statistický úřad, 2017).

¹ **Vyživované dítě** představuje osobu do 25 let včetně, která se soustavně připravuje na budoucí povolání, přestože může současně disponovat vlastním příjmem z krátkodobých pracovních činností či ve formě sociálních dávek, stipendia apod. Dále do vyživovaných dětí spadají děti fyzicky či psychicky postižené, které nejsou schopné soustavného studia, či si zajištění vlastního příjmu na obživu a dosud nepobírají invalidní důchod (Český statistický úřad, 2017).

3.2 Příjmy domácností

Příjmy neboli peněžními přírůstky rozumíme „peněžní částku, kterou jedinec získává s určitou periodicitou za nějaké své aktivity, dnes obvykle realizované na trhu práce nebo v nějaké souvislosti s tímto trhem práce“ (Mareš, 1999, s. 27). Tyto příjmy lze dělit na důchody a transferové platby. Pokud se jedná o příjem ze závislé činnosti, o příjem z podnikání či o příjem z ostatních zdrojů, pak hovoříme o důchodech. Důchody jsou nejčastěji v podobě mezd, rent, zisků, dividend, nájemného a dalších. Jiné zdroje dělí příjmy na příjmy z práce, vlastnictví půdy a kapitálu (Macek, 2008, s. 96). Transferové platby naopak představují sociální příjmy, což jsou vládou poskytnuté příspěvky a podpory (Brčák, Sekera, Stará, 2014, s. 11-13).

Důchody jsou typickým zdrojem příjmů téměř každé domácnosti. Snad nejběžnější formou je závislá činnost, která je uskutečňována na základě zaměstnaneckého poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem a za níž jedinec získává pravidelnou odměnu neboli mzdu. Kromě příjmu ze závislé činnosti může být pravidelný příjem získáván i z vlastního podnikání. Dalšími zdroji příjmů bývá investování do cenných papírů, burzy či komodit, pronájem nemovitostí či vlastní tvorba. V neposlední řadě se jedná o příležitostné a jednorázové příjmy, kdy příležitostné příjmy představují pracovní odměny, bonusy, výhry či přivýdělký. Příkladem jednorázového příjmu je prodej nemovitosti či vozidla (Pavlík, 2012, s. 26).

Transferové platby představují takové příjmy, které domácnosti obdrží od státu a za které stát nezískává žádnou protislužbu. Do této skupiny jsou řazeny sociální podpory, podpora v nezaměstnanosti a podpora pro těžké zdravotní postižení a důchod. Sociální podpora dále zahrnuje příspěvek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné (Pavlík, 2012, s. 26).

Nejdůležitějším aspektem pro domácnosti v oblasti příjmů je to, co si za daný obnos budou moci pořídit. Proto je důležité dělit příjem na hrubý a čistý. Hrubý příjem představuje sumu peněz včetně sociálního a zdravotního pojištění, která ještě neprošla zdaněním. Po zdanění získáme příjem čistý. Čistý příjem můžeme nazývat rovněž disponibilním příjmem, který představuje finanční obnos, jenž získáme zdaněním a zaplacením povinných pojištění v případě podnikatele. Tato suma je určená k nákupu statků a služeb (ke spotřebě) nebo k úsporám (Mareš, 1999, s. 27-28).

V neposlední řadě se můžeme na příjem dívat jakožto na příjem peněžní, či naturální. Peněžní příjem je vyjádřen v penězích, ať už ve formě hotovosti (mince, papírové peníze) či deponitních peněz (vklady na bankovních účtech). Naturální příjem je příjmem v nepeněžní hodnotě. Příkladem může být zboží, materiál, výrobky, ale i například poskytnutí služeb (Mareš, 1999, s. 27-28).

Příjmová nerovnost jedinců, a tedy i domácností bývá způsobena řadou faktorů. Není nic neobvyklého, že ve větších městech jsou mzdy vyšší než v městech menších, nebo že platy u žen jsou nižší než u mužů, přestože se jedná o stejné profese a pozice. Nejčastějšími důvody příjmové nerovnosti jsou věk, pohlaví, profese ale i etnická příslušnost a diskriminace. Důvodem příjmové diferenciaci bývá i velikost sídla a regionu, počet členů v rodině, příjmová stabilita, ekonomický cyklus a pohyb cen a také inflace² (Mareš, 1999, s. 27-28).

3.2.1 Životní úroveň

Životní úroveň je souhrn materiálních a duchovních hodnot, jimiž obyvatelé uspokojují své potřeby, které vyplývají ze způsobu života a jsou závislé na reálných příjmech obyvatel (Macek, 2008, s. 97).

Životní minimum

Životní minimum představuje úroveň pro uspokojení základních životních potřeb, kam patří zejména zajištění výživy, ostatní osobní potřeby a zajištění domácnosti. Životní minimum je základem pro stanovení sociální pomoci a podpory a je dáno vládou, která zajišťuje jeho dorovnání v případě, že příjmy na hranici tohoto minima nestačí. Výše životního minima je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti. Rozlišujeme dva typy životního minima, a to minimum existenční a minimum sociální (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016).

Životní a existenční minimum je upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Platné částky životního a existenčního minima jsou stanoveny nařízením vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016).

² Inflace = nárůst všeobecné cenové hladiny statků a služeb

Existenční minimum představuje výši příjmu zabezpečující základní potřeby, mezi které patří strava, oděv, základní zdravotní péče, ubytování apod., na úrovni umožňující přežití. Nechrání tedy před chudobou, nýbrž před bídou. **Sociální minimum** zajišťuje jakousi základní seberealizaci člověka ve společnosti. Stav mezi existenčním a sociálním minimem nazýváme chudobou (Macek, 2008, s. 97; Mareš, 1999, s. 202).

3.3 Výdaje domácností

Výdaje, které můžeme jinak označit jako peněžní úbytky, mívají zpravidla více položek nežli příjmy a bývají domácnostmi více ovlivnitelné. Výdaje lze řadit do tří základních skupin podle svého charakteru na pravidelné neboli fixní výdaje, kam patří platby za nájem, pravidelné splátky, ale třeba i elektřina. Do ovlivnitelných výdajů, které lze označit za výdaje běžné, spadá například kultura či ošacení. Jednorázové výdaje, rovněž výdaje příležitostné, představují například koupi nemovitosti, zařízení či dovolené. Z makroekonomického pohledu se dělí výdaje domácností na spotřebu a výdaje na investice (Pavlík, 2012, s. 26).

3.3.1 Spotřeba

Spotřební výdaje domácností jsou nejvýznamnější složkou agregátních výdajů a zároveň závisí na výši disponibilního důchodu (osobní důchod ponížen o osobní daně). Spotřební výdaje můžeme dělit na výdaje autonomní, které nejsou závislé na výši důchodu a jedná se například o výdaje za základní potřeby. Spotřební výdaje indukované jsou závislé na výši důchodu a představují výdaje za kulturní využití, dovolené apod. (Brčák, Sekera, Stará, 2014, s. 35).

Spotřebu obyvatelstva tvoří spotřeba zboží a služeb uspokojující potřeby domácností. Soukromá spotřeba se skládá z velikosti výdajů domácností na individuální spotřebu a velikosti výdajů neziskových organizací poskytovaných domácnostem pomocí služeb. Veřejná spotřeba je tvořena spotřebou vlády a vládních institucí za zboží a služby. Soukromá a veřejná spotřeba tvoří finální spotřebu (Macek, 2008 s. 103-104).

Spotřeba je dělena do kategorií podle účelu, nezbytnosti a životnosti. Dělení dle účelu zahrnuje hmotné statky (potravinářské a nepotravinářské výrobky) a služby (věcné a osobní služby). Dělení podle hlediska nezbytnosti, zahrnuje spotřebu zboží uspokojující základní

neboli nezbytné potřeby, dále potřeby standardní a nakonec nadstandardní. Životnost dělí zboží na krátkodobou a dlouhodobou spotřebu (Macek, 2008 s. 103-104).

Nerovnost ve spotřebě úzce souvisí s nerovností příjmovou. Jak vlastník vynaloží se svým příjmem je ovlivněno sociální a ekonomickou situací, ale i životním stylem. Kvůli příjmové disparitě, může být přístup ke spotřebě některých statků a služeb určitým skupinám omezen, jiným až zcela nepřístupněn. Nejčastější tři hlediska nerovnosti ve spotřebě jsou: diferenciací v kvalitě a značce, rozdílnost ve vydáních za různé druhy položek a nerovnost ve vydání za stejné kategorie položek. Tyto aspekty spolu většinou navzájem souvisejí (Mareš, 1999, s. 31-32).

Odlišnost v konzumu nemusí být vždy zapříčiněna pouze příjmovou nerovností. Tyto odlišnosti bývají způsobovány rovněž vzděláním, profesí, místem bydlištěm, etnickou příslušností, věkem, velikostí rodiny, zájmy a stylem (Mareš, 1999, s. 31-32).

3.3.2 CZ-COICOP

Český statistický úřad zavedl s účinností od 1.1.1997 „Klasifikaci individuální spotřeby podle účelu – CZ-COICOP“, která je vypracována na podkladě mezinárodního standardu „Classification of Individual Consumption by Purpose – COICOP“. Předmětem této třístupňové klasifikace je zařazení všech druhů individuální spotřeby, jako jsou zboží a služby (Český statistický úřad, 2014).

CZ-COICOP rozděluje individuální spotřebu do třech následujících skupin oddílů:

1. Oddíly 1-12: výdaje domácností na individuální spotřebu
2. Oddíl 13: výdaje NISD (neziskových institucí sloužících domácnostem)
3. Oddíl 14: Výdaje vládních institucí (Český statistický úřad, 2014)

Klasifikace individuální spotřeby podle účelu neboli CZ-COICOP třídí spotřebu do těchto oddílů:

- 1) Potraviny a nealkoholické nápoje
- 2) Alkoholické nápoje a tabák
- 3) Odívání a obuv
- 4) Bydlení, voda, energie, paliva
- 5) Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy

- 6) Zdraví
- 7) Doprava
- 8) Pošta a telekomunikace
- 9) Rekreační a kultura
- 10) Vzdělání
- 11) Stravování a ubytování
- 12) Ostatní služby a zboží
- 13) Výdaje neziskových institucí sloužících domácnostem na individuální spotřebu
- 14) Výdaje vládních institucí na individuální spotřebu (Český statistický úřad, 2014).

3.3.3 Investice

Investovat znamená, že se jedinec účelově vzdá známé současné hodnoty finančních prostředků, aby v budoucnu získal vloženou finanční hodnotu navýšenou o určitou část, která předem není známa. Při investování jsou velmi důležité tři základní aspekty: očekávaný výnos, investiční horizont a riziko. **Očekávaný výnos** představuje výši výnosu z investice. **Investiční horizont** je očekávaným termínem výnosu. **Riziko** udává jistotou, že výnos jedinec skutečně získá (Syrový, Tyl 2014, s. 55-56).

S investicí souvisí i pojem **spoření**. Na rozdíl od investice je jedinec předem seznámen s daným výsledným výnosem. Pokud je ale bráno v potaz působení inflace, ani v tomto případě nelze uvést přesnou budoucí hodnotu výnosu. Z tohoto důvodu se jak u investice, tak u spoření pracuje s tzv. nejistotou (Syrový, Tyl 2014, s. 55).

3.4 Statistika rodinných účtů

Statistika rodinných účtů, na základě výběrového zjišťování, vypovídá o veškerých peněžních a naturálních příjmech a výdajích vybraných domácností. Pomocí základního a doplňkového souboru jsou reprezentovány diferenciované skupiny obyvatel. **Základní soubor** představuje rozdílné sociální a příjmové skupiny a různě velké domácnosti, zatímco **doplňkový soubor** zahrnuje domácnosti s dětmi na hranici životního minima, doplňuje počet chudých domácností pro reprezentaci přesného obrazu spotřeby v takovýchto domácnostech. (Macek, 2008, s. 109).

Šetření se provádí na skupinách zaměstnanců (mimo zemědělství), osob samostatně výdělečně činných, zemědělců a důchodců. Během šetření se příjmy a výdaje zapisují do

„Deníku příjmů a výdajů“ podle kategorií na peněžní příjmy (příjmy z pracovní činnosti a z toho příjmy z hlavní činnosti), sociální příjmy (důchody, dávky nemocenského pojištění, přídavky na děti, podpora v nezaměstnanosti, sociální příplatek, rodičovský příplatek, ostatní dávky státní sociální podpory) a ostatní příjmy. Výdaje se třídí dle uvedeného CZ-COICOP. Tato šetření jsou základem pro výpočet indexů spotřebitelských cen neboli životních nákladů (Macek, 2008, s. 109).

3.5 Finanční gramotnost

Přestože finanční gramotnost nemá pevnou definici, její znalost bývá v dnešní době rozvíjena již od základní školy. Dalo by se říci, že je to schopnost umět správně nakládat s financemi v diferenciovaných situacích ať už v dlouhodobého charakteru či právě nastalých. Její neznalost bohužel ovlivňuje negativně nejen daného jedince, nýbrž všechny členy domácnosti (Pavlík, 2012, s. 23-25).

Součástí každé domácnosti a zároveň prvním krokem k efektivnímu hospodaření by měla být znalost finančního rozpočtu. Nejjednodušším způsobem pro jeho stanovení, je odečtení veškerých výdajů z celkových příjmů domácnosti za libovolně zvolené období, kterým může být měsíc, rok ale i jinak stanovená doba. Díky tomuto kroku získáme tzv. vlastní hospodářskou výslednici, která poukazuje na jeden ze tří možných rozpočtů, a tedy situace, ve kterých se domácnost momentálně nachází. Jedná se o rozpočet spořitele, spotřebitele a dlužníka (Pavlík, 2012, s. 23-25).

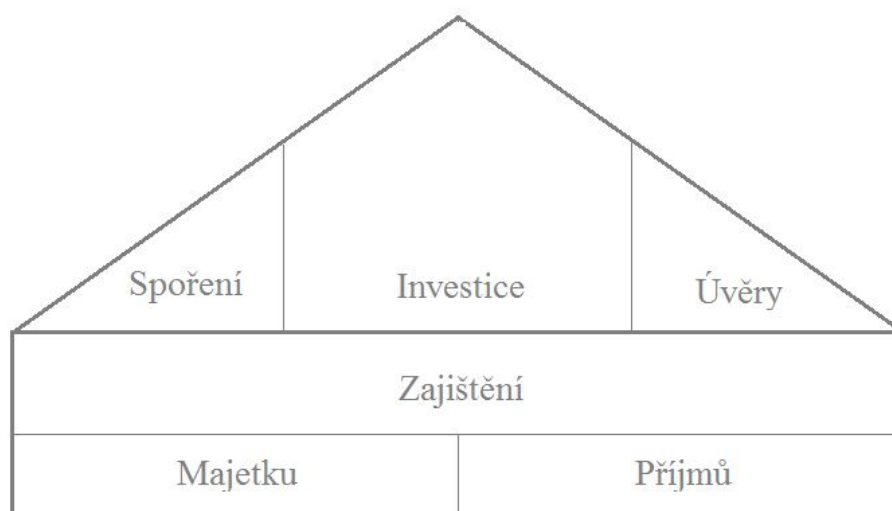
Pokud příjmy přesahují výši výdajů, vytváří se tzv. finanční rezerva, kterou lze uspořít a získat likvidní rezervu pro nenadálé výdaje, pak se jedná o rozpočet spořitele. Rozpočet spotřebitele představuje vyrovnaný rozpočet a nastává tehdy, odpovídá-li výše příjmů výši výdajů. Pokud jsou příjmy nižší než výdaje, jedná se o rozpočet dlužníka. Vzniká tak zadlužování z důvodu nutnosti pokrytí vlastních výdajů, alespoň ve výši základních potřeb (Pavlík, 2012, s. 23-25).

3.5.1 Finanční plánování

Aby se domácnosti nedostávaly do existenčních problémů, je důležité mít finanční plán. Ten chrání před základními riziky tím, že udává takzvaně likvidní rezervu i zajišťuje v první řadě majetek a příjmy. Teprve ve druhé řadě je možné uvažovat nad spořením, investicemi či úvěry. V dnešní době jsou důsledkem nenadálých výdajů finanční problémy

a zadlužení právě kvůli absenci finanční rezervy, která by mohla být na výlohy použita. Finanční plánování slouží k připravení se na možné situace, které život přináší a díky kterému si lze uchovat stávající životní standard, nebo ho zvýšit (Srový, Tyl, 2014, s. 11).

Obrázek 3.1 Schéma finančního plánu

Zdroj: Osobní finance; Srový, Tyl, 2014; vlastní zpracování

Finanční plánování spočívá ve stanovení cílů, potencionálních zdrojů a možných rizik. Stanovování **cílů** pokládá tři základní otázky: Co? Kolik? Kdy? Základem je přesná formulace, za jakým účelem je finanční obnos vytvářen, o jak vysokou částku se jedná a za jak dlouho bude domácnost obnos potřebovat. Nejčastějšími cíli je vlastní bydlení, studium dětí, budoucí finanční nezávislost a další (Srový, Tyl, 2014, s. 21-23).

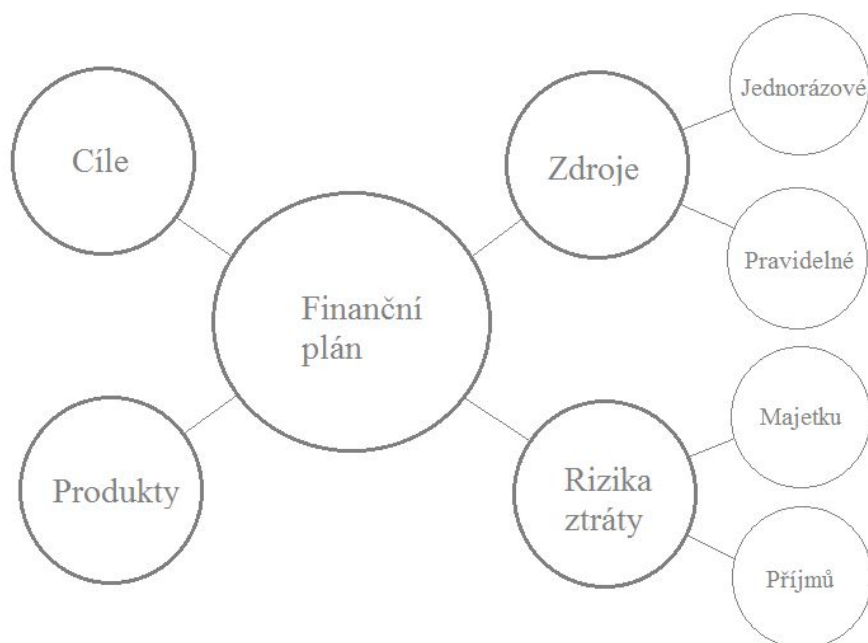
Při definování **zdrojů** je klíčové znát vlastní současný majetek, který lze použít pro splnění cílů. Za zdroje považujeme současný finanční majetek, volné cash-flow (měsíční příjmy snížené o měsíční výdaje), nefinanční majetek (nemovitost k pronájmu, vlastní firma, zděděný majetek apod.) a budoucí finanční i nefinanční majetek, závislý převážně na příjmech (Srový, Tyl, 2014, s. 26).

Mezi základní **rizika** je možné řadit ztrátu majetku (domu, vybavení, auta...), ztrátu příjmů (způsobenou ztrátou práce, nemocí, invaliditou, úmrtím...), odpovědnost za způsobené škody a trvalé zdravotní následky dětí. Tato rizika lze zajistit nebo pojistit. **Zajištění** představuje schopnost nastalou situaci překlenout s pomocí vlastních finančních

zdrojů (úspor = likvidní rezervou) bez narušení plnění povinností vůči závazkům, bez snížení současné životní úrovně či narušení plynulého spoření. Mezi nejčastější majetek sloužící k zajištění příjmů řadíme likvidní rezervu, nemovitost na pronájem, vlastní firmu a finanční majetek. **Pojištění** spočívá v uzavření smlouvy s pojišťovnou, od které je získáno pojistné plnění. V tomto případě se rovněž nenarušuje životní standard (Syravý, Tyl, 2014, s. 37-41).

V momentu, kdy jsou k cílům přiřazené zdroje a jsou známa rizika, následuje volba produktů. **Produkty** je vhodné volit až v poslední řadě, a to ve chvíli, kdy jsou přesně stanovené cíle, zdroje i rizika. Zároveň je důležité mít povědomí o tom, zda se bude jednat o jednorázový či pravidelný vklad a kam bude finanční obnos ukládán. Pro celý proces je významné uvědomění, že čím dříve proces šetření započne, tím je splnění cíle reálnější, obzvláště pokud se jedná o vyšší částky, jako je např. zajištění finanční nezávislosti v důchodu (Syravý, Tyl, 2014, s. 13-14). Mezi nejčastější druhy produktů lze zařadit spoření (spořicí účty, stavební spoření...), investice (do nemovitostí, cenných papírů...) a úvěry a půjčky (spotřebitelský úvěr, hypoteční úvěr...) (Petýrková, Chmelařová, 2011, s. 71).

Obrázek 3.2 Finanční plán schematicky

Zdroj: Osobní finance; Syravý, Tyl, 2014; vlastní zpracování

3.6 Zadluženost domácností

Mnoho domácností není schopno ze svých příjmů pokrýt veškeré své výdaje a dostávají se tak do situace kdy potřebují, nejen pro zajištění domácnosti a základních potřeb, získat finance i z jiných než z vlastních zdrojů. Zejména mnoho mladých rodin není dnes schopno začít bydlet „ve svém“ bez finanční pomoci, vzhledem ke stoupajícím cenám nemovitostí v porovnání s výší mezd pro ty, kteří s pracovní kariérou teprve začínají, ačkoliv samozřejmě záleží i na druhu a výši vzdělání, předešlých zkušenostech a dalších faktorech. Aby si takováto domácnost mohla dovolit vlastní byt či dům, často se uchyluje k pořízení hypotečního úvěru.

Nelze opomenout ani vliv médií, reklamy a sociálních sítí, díky kterým v dnešní moderní době hraje velkou roli vlastnictví movitých věcí. Mnoho osob se tak snaží si udržet společenský standard. Pořizují si věci, na které si sami nejsou schopni uspořít, a tak si zajišťují půjčky na dovolenou a luxusní zboží ať už prostřednictvím bank či v horším případě pomocí nebankovních institucí. Výjimkou není ani zadlužení z důvodu finanční negramotnosti.

Zadluženost domácností stále roste a dle ČNB k 31. 10. 2017 celkové zadlužení domácností dosáhlo 1,5 bilionu Kč. Z toho 279 784,8 mil. Kč na spotřebu, 1 137 080,6 mil. Kč na bydlení a 159 913,7 mil. Kč v kategorii ostatní (ČNB, 2017).

3.6.1 Centrální banka a bankovní soustava

V České republice existuje dvoustupňová bankovní soustava skládající se z centrální banky a obchodních bank. Centrální bankou je Česká národní banka (ČNB), která vznikla v roce 1993 rozdělením Státní banky Československé působící již od roku 1926. Evropská centrální banka (ECB) zastřešuje celý Evropský systém centrálních bank v Evropské unii (Hartlová, Soldánová, Svobodová, Žlebková, 2004, s. 11).

Česká národní banka neboli banka bank je zřízená zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Hlavními cíli ústřední banky je zajišťování cenové stability v České republice cílováním inflace a podpora hospodářské politiky vlády. Mezi dílčí cíle patří určování měnové politiky, vydávání bankovek a mincí, řízení peněžního oběhu a mimo jiné také dohlížení na činnost bank obchodních (Kalabis, 2012, s. 9).

Obchodní banky se řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách a jsou součástí finančních trhů. Mezi hlavní činnosti obchodních bank je přijímání vkladů, poskytování úvěrů a také bezhotovostní platební styk, směnářenská činnost a obchod s cennými papíry (Kalabis, 2012, s. 10-11).

Bankovní obchody

Obchodní banky jsou akciovými společnostmi provozující aktivní, pasivní a neutrální operace označované také jako bankovní obchody, za účelem zisku. Bilančně neutrální obchody představují zprostředkovatelské operace, nebo také služby poskytované klientům. V roli dlužníka banka vystupuje v případě **pasivních obchodů**, které představují např. závazky vůči ČNB. Zejména v případě poskytování úvěrů klientům se banka stává věřitelem, tedy v případě **aktivních obchodů** (Kalabis, 2012, s. 13-17).

Úvěrové operace

Úvěrové operace patří k základním činnostem banky a jsou nejvýznamnější částí aktivních obchodů. *“Úvěr je možné definovat jako časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití.”* (Kalabis, 2012, s. 103).

Úvěrů, které banka poskytuje svým klientům je celá řada. Každý poskytnutý úvěr představuje úvěrové riziko, proto je každý bankovní úvěr poskytován na základě smlouvy, která obsahuje identifikaci banky a klienta, popis a výši úvěru, úroku a poplatků, způsob čerpání a splácení úvěru a mimo jiné také zajištění úvěru. **Záruka** je forma zajištění, kdy za dlužníka ručí jiná banka, která v případě nesplacení úvěru a úroku úvěr uhradí. Dlužník bance za tuto záruku hradí poplatek. **Ručení** funguje na obdobném principu jako záruka, kde na místo banky vystupuje osoba – ručitel. **Zástava** je nejčastěji využívána u hypotečních úvěrů, může jít také o zástavu peněz. Mimo zástavy se setkáváme rovněž s převodem vlastnického práva např. k cenným papírům či komoditám na banku. **Cese pohledávek** je uskutečněna na základě smlouvy mezi bankou poskytující úvěr a dlužníkem, kdy banka při nesplacení úvěru získá pohledávky dlužníka, zpeněží je a uhradí úvěr (Kalabis, 2012, s. 120, 129) (Hartlová, Soldánová, Svobodová, Žlebková, 2004, s. 112).

Úvěry členíme z hlediska času na krátkodobé úvěry se splatností do 1 roku včetně, střednědobé úvěry se splatností od 1 roku do 5 let včetně a dlouhodobé se splatností nad 5 let. Z hlediska druhů řadíme mezi nejčastější úvěry následující. **Spotřebitelské úvěry** jsou určeny pro nákup statků a služeb a jsou dvojího typu. U účelových spotřebitelských úvěrů je předem dáno, na co bude finanční obnos vynaložen, zatímco u bezúčelového spotřebitelského úvěru není účel použití stanoven. **Úvěr z kreditní karty** spočívá v čerpání předem stanovené výše prostředků prostřednictvím kreditní karty, za předpokladu placení minimálních splátek každý měsíc. Oproti spotřebitelskému úvěru je výhodou možnost okamžitého použití prostředků bez nutnosti zhotovení nových smluv, avšak úrokové sazby bývají vysoké. **Úvěr ze stavebního spoření** je poskytován klientům, kteří si u dané stavební spořitelny ukládají své finanční prostředky. Po uplynutí předem stanovené doby a za předpokladu splnění veškerých podmínek, vzniká klientovi nárok na úvěr, který je určen pouze pro nákup bytových potřeb. **Hypoteční úvěr** představuje investici do nemovitosti, může být využit pro koupi, stavbu či rekonstrukci oné nemovitosti. Je poskytována na základě zástavního práva, kdy je splacení úvěru kryto zástavou předmětné nemovitosti či jiné. **Americká hypotéka** je určena výhradně klientům vlastníci nemovitost, která je rovněž dána do zástavy. Na rozdíl od hypotečního úvěru je možné prostředky využít na nákup jakýchkoliv statků a služeb. Výhodou bývá nižší úrok, avšak nevýhodou bývají vyšší poplatky za poskytnutí a vedení úvěru (Kalabis, 2012, s. 104-116; Hartlová, Soldánová, Svobodová, Žlebková, 2004, s. 108-111, 119).

3.6.2 Úvěrové registry

Úvěrové registry představují databázi všech klientů, která obsahuje důležité informace pro poskytování úvěrů nejen obchodním bankám. Tyto registry mají mnoho různých členění. Nejdůležitější členění je na pozitivní a negativní úvěrový registr, kde pozitivní představuje jak kladné, tak negativní informace vzhledem ke splácení úvěru klientem, zatímco negativní úvěrový registr poskytuje pouze informace negativní. Úvěrové registry obsahují informace týkající se identifikačních údajů klienta, jeho bonitě, tj. schopností splácet a také úvěrovou historii klienta (Kalabis, 2012, s. 124-125).

V České republice existuje **Centrální registr úvěrů ČNB** vedený Českou národní bankou, který obsahuje aktuální stav i úvěrovou historii klienta a je dostupný pouze účastníkům, kterými jsou obchodní banky a pobočky zahraničních obchodních bank

působící na území České republiky, případně jiným osobám stanoveným zákonem. Mezi další registry patří Registr Czech Credit Bureau (CCB), Bankovní registr klientských informací (BRKI) a Registr Solus. Aby byl klient veden v těchto registrech, musí poskytnout svůj souhlas (Kalabis, 2012, s. 125-129).

3.6.3 Nebankovní společnosti

Velká rizika mohou obnášet půjčky u nebankovních, různých **úvěrových společností**, ke kterým se lidé často uchylují ve chvíli, kdy banky jejich žádost zamítnou. Tato rizika většinou nespočívají pouze ve výši úroku, který se pohybuje na úrovni bank, nýbrž ve smlouvě samotné.

Smlouvy jsou zpravidla stanoveny tak, aby byly pro dlužníka co nejvíce nevýhodné. Zároveň jsou psané způsobem, díky kterému neznalý člověk ani netuší, co ho čeká. Důležité dovětky bývají psané velmi drobným písmem a jsou téměř nečitelné. Zároveň jsou ve smlouvách ujednávané velmi nevhodné podmínky, kdy je dlužník povinen platit vysoké sankce za prodlení při splácení. Často je již první splátka stržena ze zapůjčeného obnosu, takže klient ihned dostane méně, než si půjčil. Velkým problémem jsou vysoké poplatky stanovené za služby spojené s půjčkou. Takovýmito institucím často nejde jen o výdělek z úroků, ale z množství a výše těchto dalších poplatků.

Dalším nebezpečím je tzv. rozhodčí. Ve smlouvách bývá ujednáno, že pokud by se chtěl dlužník nějakým způsobem bránit, nebude spor probíhat soudně, ale pomocí rozhodčího, kterého si úvěrová společnost vybírá sama. Proces běžně probíhá bez přítomnosti dlužníka, pouze písemnou formou s velmi krátkými intervaly téměř bez možnosti se bránit, takže spory většinou není možné vyhrát (Fetter, 2009).

Způsob, kterým získat peníze bez potřeby banky, může být i **lichva**. V tomto případě jsou rizikem vysoké úroky, které ale nejsou státem přesně definované. Všeobecně se za ni považuje dvojnásobek až trojnásobek výše úroku v běžných bankách. Dalším znakem lichvy je sjednání půjčky v dlužníkově tísní, která je lichváři při sjednávání plně známa, a právě toto zneužití se považuje za trestné. Odnětí svobody je sice stanoveno mezi šesti měsíci až pěti lety, avšak vina je často špatně prokazatelná (Janda, 2009).

3.6.4 Faktory ovlivňující výši úvěru

Mezi nejčastější faktory ovlivňující výši úvěru patří inflace, růst mezd ale také růst úrokové sazby. Inflace zvýhodňuje dlužníka, neboť *“reálná kupní síla dlužné částky i splátky klesá”* (Syrový, 2009, s. 113). Dá se říci, že inflace od roku 1994 klesá a tedy napomáhá k tomu, aby dlužníci spláceli své závazky. V roce 1994 byla míra inflace na hodnotě cca 10%, zatímco v listopadu 2017 na úrovni 2,4% (Český statistický úřad, 2017). Banky samozřejmě s inflací počítají a zahrnují alespoň její odhad do stanovení sazby.

Růst mezd je velice důležitý pro snadnější splácení. Průměrná hrubá nominální mzda v 1.- 3. čtvrtletí 2017 vzrostla na 28 761 Kč (Český statistický úřad, 2017). Procentuálně bude podíl závazků s rostoucí mzdou stále klesat. Pokud se mzdy zvyšují rychleji nežli inflace, je splácení úvěrů ještě o to jednodušší (Syrový, 2009, s. 113-125).

Výši úvěru může negativně ovlivnit zvýšení úrokové sazby. K tomu dochází především na konci fixace, která je většinou kratší, než celková doba splácení. Banka má tak příležitost pro její zvýšení. Vysoké úrokové sazby se často objevují právě v době inflace, kdy ČNB zvyšuje úrokové sazby kvůli omezení objemu peněz. Tato situace může být nebezpečná v případě jednorázového zvýšení úrokových sazeb. Pokud ovšem toto zvýšení odpovídá růstu mezd a inflace, pak to nemusí být až takový problém (Syrový, 2009, s. 113-125).

3.7 Oddlužení

Není výjimkou, že se lidé dostávají do situace, kdy nejsou schopni dostát svým závazkům a nejsou tedy schopni splácet své půjčky. Ať už jde o mylné finanční plánování nebo nenadálé situace, vždy je nutné začít jednat hned. V prvním kroku je nejlepší se zamyslet nad svými výdaji a zkusit je omezit. Pokud už tak jsou výdaje na svém minimu, existují možnosti v podobě brigád a přivýdělků, prodej nepotřebných věcí, změna splátkového kalendáře či prodloužení délky splatnosti úvěru a tím i snížení splátek. Nejsou to ovšem jediné možnosti, ke kterým může dojít (Janda, 2013, s. 139).

3.7.1 Konsolidace a refinancování

Konsolidace představuje možnost sloučit několik půjček do jedné, kde je nutné, aby podmínky jednotlivých úvěrů povolovaly mimořádnou splátku či předčasné splátky. Hlavní výhodou konsolidace je snížení splátek a úprava splátkového kalendáře. Možností je i pojištění pro případ zhoršených podmínek pro splácení (nemoc, úraz, úmrtí, ztráta zaměstnání). Hlavními důvody pro konsolidaci je snížení celkového dluhu díky nižším úrokům a také v případě předlužení, kdy splátky spolu s výdaji jsou vyšší, nežli příjmy (Janda, 2013, s. 139-142).

Refinancování znamená, že se stávající úvěr uhradí úvěrem novým s možností snížení splátek, přechodem od stávající banky k nové. V zásadě jsou dva druhy refinancování a to hypotečního úvěru či spotřebitelského úvěru a jemu podobných úvěrů (Janda, 2013, s. 143).

3.7.2 Exekuce

Exekuce je způsob pro vymáhání peněžitého dluhu (nesplácení úvěrů, neplacení alimentů či nájemného či nezaplacená pokuta apod.). Exekuci může provádět finanční úřad, obecní a krajský úřad, soud či soudní exekutor. Věřitel zažádá o vydání platebního rozkazu daný soud, který vyhotoví platební příkaz, který je určen soudnímu exekutorovi. Po udělení povolení k exekuci následuje zabavení majetku či obstavení účtů (Janda, 2013, s.143-150).

Všichni soudní exekutoři jsou povinně vedeni v Exekutorské komoře České republiky, jsou jmenováni ministrem spravedlnosti a skládají slib. Náklady na exekuci hradí věřitel, a to na počátku ve formě zálohy ve výši 5 % z dlužné částky a na konci ve výši

maximálně 15 % z vymáhané částky. Exekutor má však nárok i na další odměny (Janda, 2013, s.143-150).

Mezi nejčastější druhy exekucí patří exekuce na plat, na bankovní účet, na nemovitost, na movitý majetek, na důchod a sociální dávky. Exekuce se nevztahuje na nezabavitelnou částku, která se skládá ze 2/3 životního minima na jednotlivce a částka normativních nákladů na bydlení (Janda, 2013, s.143-150).

3.7.3 Insolvenční řízení

Pokud se dlužník dostane do situace, ve které již nadále není schopen splácet svůj finanční dluh a jsou vyčerpány veškeré možnosti, může tzv. vyhlásit osobní bankrot a nechat se oddlužit. Insolvenční řízení s povolením oddlužení neboli osobní bankrot, posuzuje a uděluje, na základě podaného insolvenčního návrhu, insolvenční soud (Krajský soud). Podmínkou je stabilní příjem a dlužník se tak zavazuje, že během pěti let splatí 30 % svého dluhu. Oddlužení může proběhnout buď splněním splátkového kalendáře či zpeněžením majetku (Janda, 2013, s. 151).

4 Metodika

Pro vlastní zpracování této bakalářské práce, která je zaměřena na popis dynamiky a vývoje sledovaných jevů v oblasti spotřeby a zadluženosti českých domácností a následné prognózování vývoje budoucího, byly použity vybrané metody z analýzy časových řad.

4.1 Analýza časových řad

Pomocí analýzy časových řad se zkoumají změny jevů v čase, kde analýzou se rozumí soubor metod pro určení budoucího stavu a časovou řadou je myšlena časově posloupná a uspořádaná množina věcně a prostorově srovnatelných dat, podle časového hlediska, směrem z minulosti do přítomnosti. Časové řady se využívají mimo jiné i v mnoha vědních oborech, jako je například fyzika a své místo zastávají také v ekonomii (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 246; Svatošová, Kába, 2016, s. 39).

Podle obsahu a vlastností se časové řady dělí do různých skupin. **Časové řady okamžikové** spočívají na hodnotách zaznamenaných v daném časovém momentu, zatímco **časové řady intervalové** představují, kolikrát se sledovaný jev udál v určitém časovém intervalu. U **krátkodobých časových řad** je pravidelnost ukazatele kratší než jeden rok a je zaznamenávána v tzv. periodách, kterými může být týden, měsíc či jiná pravidelnost. Naopak periodičita ukazatele u **dlouhodobých časových řad**, nebo také ročních časových řad, je delší než jeden rok. O **časových řadách primárních** ukazatelů neboli prvotních či původních hodnot, se hovoří v případě, kdy jsou užívána nezpracovaná data. Ve chvíli, kdy jsou hodnoty upraveny pomocí matematických operací, pak se jedná o **časové řady sekundární**, odvozené. Konečné vyjádření údajů dělí časové řady na **řady naturální a peněžní**. Toto vyjádření udává, zda jsou hodnoty v naturálních či peněžních jednotkách (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 246; Svatošová, Kába, 2016, s. 39).

4.2 Srovnatelnost údajů v časové řadě

Před užitím vhodných statistických metod pro analýzu časových řad, je nutné zhodnotit, zda údaje odpovídají věcnému, prostorovému a časovému hledisku. **Věcná srovnatelnost** udává, že nelze srovnávat nesrovnatelné. Pokud se v průběhu sledování mění obsahové vymezení ukazatele (např. změna technického rozvoje během let) či je použita jiná cenová hladina, pak jsou tato šetření bezvýznamná. **Prostorová srovnatelnost** pracuje s údaji

v časových řadách, které souvisí se stejným geografickým územím. V tomto případě se může jednat i o odlišný ekonomický prostor (změny ve struktuře vykazující jednotky, např. v podniku). **Časová srovnatelnost** říká, že je nutné pracovat s údaji za stejné intervaly (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 251).

4.3 Elementární charakteristiky časových řad

Pro prvotní přehlednost, snadné zorientování se v dané časové řadě a v charakterizování její dynamiky, často slouží vizuální záznam v podobě grafů a určení elementárních charakteristik. Elementární charakteristiky zahrnují diference, tempa růstu, průměry hodnot či koeficienty růstu (Svatošová, Kába, 2016, s. 38-40).

První absolutní diference říká, jaké jsou rozdíly mezi sousedními po sobě jdoucími hodnotami časové řady, definují přírůstek či úbytek daného ukazatele v určitém okamžiku vzhledem k okamžiku předchozím. Vzorec vypadá následovně:

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad (4.1)$$

kde: y_t ...současná hodnota ukazatele
 y_{t-1} ...bezprostředně předcházející hodnota
 $t \dots 2, 3, \dots n$

Relativní charakteristikou růstu či poklesu je např. **koeficient růstu**, který charakterizuje rychlost změn hodnot v řadě. Vzorec je následovný:

$$k_t = y_t / y_{t-1} \quad (4.2)$$

kde: y_t ...současná hodnota ukazatele
 y_{t-1} ...bezprostředně předcházející hodnota

Koeficient růstu vyjádřený v procentech se nazývá **tempo růstu**. Vzorec pak vypadá takto:

$$k_t = (y_t / y_{t-1}) * 100 (\%) \quad (4.3)$$

kde: y_t ...současná hodnota ukazatele
 y_{t-1} ...bezprostředně předcházející hodnota (Svatošová, Kába, 2016, s. 38-40).

4.4 Modelování časových řad

Modelování časových řad, pomocí klasického modelu, se snaží o co nejpřesnější vysvětlení chování sledovaného procesu. Tento model se skládá z trendu, periodického kolísání a náhodného kolísání. Může se stát, že určité procesy obsahují jen některé z uvedených složek. **Trendová složka** představuje, jak se časová řada z dlouhodobého hlediska vyvíjí, jaká je její tendence. Může být rostoucí, klesající nebo konstantní. **Periodická složka** se skládá z cyklického, sezónního a krátkodobého kolísání, což je důsledek pravidelného působení faktorů na daný jev. Tato kolísání se liší dle délky jedné periody, kdy cyklické kolísání představuje délku periody delší než jeden rok, sezónní kolísání je dáno roční periodou a krátkodobé kolísání charakterizují výkyvy kratší než jeden rok. **Náhodná složka** je tvořena nepravidelnými a nepředvídatelnými výkyvy, jež jsou dány působením vedlejších faktorů (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 254-256; Svatošová, Kába, 2016, s. 41).

4.5 Vyrovnávání časových řad

Podstatou vyrovnávání časových řad je nahrazení hodnot časové řady novou řadou hodnot, která je pomocí speciálních metod očištěna o sezónní a náhodné kolísání se zachováním trendové složky a případně i složky cyklické. Za nejčastější metody lze považovat mechanické a analytické vyrovnávání.

Mechanické vyrovnávání se provádí pomocí **metody klouzavých průměrů**. Klouzavé průměry představuje posloupnost aritmetických průměrů. Užitím této metody, vzhledem k očištění řady o nežádoucí kolísání, je nová řada hodnot pravidelnější. Výhodou metody klouzavých průměrů je její jednoduchost a snadnost v interpretaci jejích výsledků. Nevýhodou této metody je využití aritmetických průměrů, které jsou citlivé na extrémní hodnoty, subjektivní odhady v určení počtu členů v klouzavých průměrech a mimo jiné i nevhodnost k odhadům pro budoucí vývoj (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 312-313; Svatošová, Kába, 2016, s. 42-44).

Vzhledem k výše uvedeným nevýhodám je vhodnější užití **analytického vyrovnávání**, jehož principem je určení trendu pomocí analytické funkce. Odhad parametrů trendových funkcí je prováděn **metodou nejmenších čtverců**, kterou lze využít pouze pokud je trendová funkce lineární v parametrech, což je v případě lineární a parabolické

trendové funkce. Použití metody nejmenších čtverců na jednoduchou exponenciální trendovou funkci je možné jen za předpokladu použití linearizující transformace, kterou může být například logaritmizace. Ta převede model z hlediska nelineárních parametrů na model z hlediska parametrů lineární. Mezi nejčastější trendové funkce lze uvést:

$$\text{Lineární trend} \quad T_t = b_0 + b_1 t \quad (4.4)$$

$$\text{Parabolický trend} \quad T_t = b_0 + b_1 t + b_2 t^2 \quad (4.5)$$

$$\text{Exponenciální trend} \quad T_t = b_0 b_1^t \quad (4.6)$$

kde: $b_0, b_1, b_2 \dots$ neznámé parametry

$t \dots$ časová proměnná; nabývá hodnot $t = 1, 2, \dots, n$ (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 256-266; Svatošová, Kába, 2016, s. 44).

4.6 Volba vhodného modelu trendu

Pro zvolení správného modelu je důležitá věcná analýza zkoumaného ekonomického jevu, na jejíž základě jsou definována **věcně ekonomická kritéria**, která ovšem slouží pouze pro počáteční orientaci a pohled na základní tendence. Proto je dalším možným způsobem užití **analýzy grafu**, jejímž úskalím je subjektivita rozhodovatele a volba použitého měřítka, kvůli čemu může dojít k různým závěrům, a tedy odlišnému konečnému rozhodnutí při volbě modelu. Z těchto důvodů jsou často užívány ukazatelé index determinace, index korelace a metoda MAPE (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 286-289; Svatošová, Kába, 2016, s. 46-48).

Index determinace je často užíváný ukazatel pro určení stupně shody modelu s empirickými³ údaji, který nabývá hodnot od nuly do jedné. Nejvýstižnější trendová funkce je ta, která vede k maximální hodnotě indexu determinace. To znamená, že nejlépe popisuje vývoj daného jevu v minulosti a předpokládá se, že bude takto popisovat i vývoj budoucí. Naopak výsledek blízký se k nule poukazuje na možnost špatné volby trendové funkce. **Index korelace** je odmocninou indexu determinace, a i zde platí, že čím více se výsledek blíží jedné, tím lépe vyjadřuje vývoj dané řady. Pokud jsou výsledné hodnoty jednotlivých funkcí podobné, pak se zpravidla volí jednodušší trendová funkce.

³ Empirický = odvozený z pozorování, ověřitelný

Mean Absolute Percent Error neboli střední absolutní procentuální chyba **MAPE** poskytuje informaci o kvalitě hodnoceného modelu, která rovněž vypovídá o použitelnosti jednotlivých modelů. V tomto případě jsou ovšem, vzhledem k určování chyby odhadu, žádoucí co nejnižší hodnoty. Aby byl model ještě vhodný, pak hodnoty musí být v intervalu maximálně od 5 % do 10 %. Vzorec pro výpočet MAPE vypadá následovně:

$$MAPE = \frac{100}{n} \sum \left| \frac{y_t - y'_t}{y_t} \right| \quad (4.7)$$

kde: n ...počet pozorování časové řady
 y_t ... empirická (skutečná) hodnota ukazatele
 y'_t ...teoretická (vyrovnaná) hodnota ukazatele (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 286-289; Svatošová, Kába, 2016, s. 46-48).

4.7 Extrapolace časových řad

Cílem analýzy časových řad není pouze pohled do minulosti, ale především předpověď budoucího vývoje ukazatele. V tomto prognózování budoucího vývoje je významnou součástí **metoda extrapolace**. Tato metoda, vhodná pro krátkodobé prognózy (1-3 období např. měsíc, rok, ...), spočívá v určení trendu sledované veličiny během daného časového období. Je vhodná zejména u procesů stabilních v čase, neboť součástí je zkoumání zákonitostí minulého a současného vývoje, které se poté přenesou do budoucnosti. Výsledkem této metody je extrapolovaný trend (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 330-331; Svatošová, Kába, 2016, s. 52-53).

Výhodami prognóz, založených na postupu klasických extrapoláčnických modelů trendu jsou především teoretická a výpočetní jednoduchost a snadná interpretace výsledků. Zároveň není potřeba provádět další prognózy ostatních jevů, jež danou veličinu vysvětlují. Avšak je třeba si uvědomit, že získaná předpověď by měla být porovnána ještě s dalšími předpověďmi získanými z jiných prognostických metod. Teprve poté lze považovat výsledek za nejvíce významný (Hindls, Hronová, Seger, Fischer, 2007, s. 330-331; Svatošová, Kába, 2016, s. 52-53).

5 Vlastní zpracování

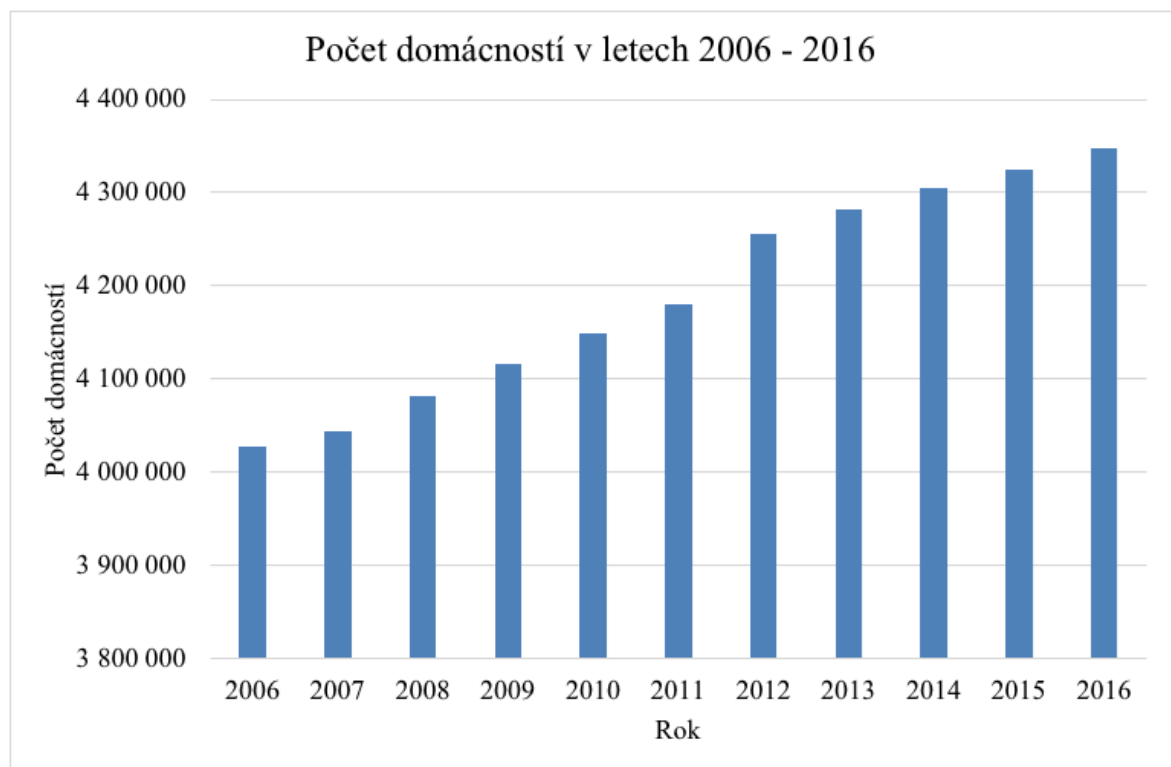
Praktická část této bakalářské práce byla zaměřena na srovnání a zhodnocení ukazatelů z oblasti spotřeby a zadluženosti domácností v České republice během let 2006 až 2016 s využitím statistických metod pomocí analýzy časových řad.

5.1 Analýza struktury domácností v České republice

Tato kapitola stručně pojednává o změně v počtu a struktuře domácností během sledovaných let.

Na grafu 5.1 je možné vidět, jak se během sledovaných deseti let vyvíjel počet domácností. Zatímco v roce 2006 Český statistický úřad uváděl 4 027 670 domácností, v roce 2016 byl konečný součet 4 347 840. Celkový počet domácností se během těchto let zvýšil o 7,9 %, což představuje 320 170 domácností (příloha 1).

Graf 5.1 Počet domácností v letech 2006-2016

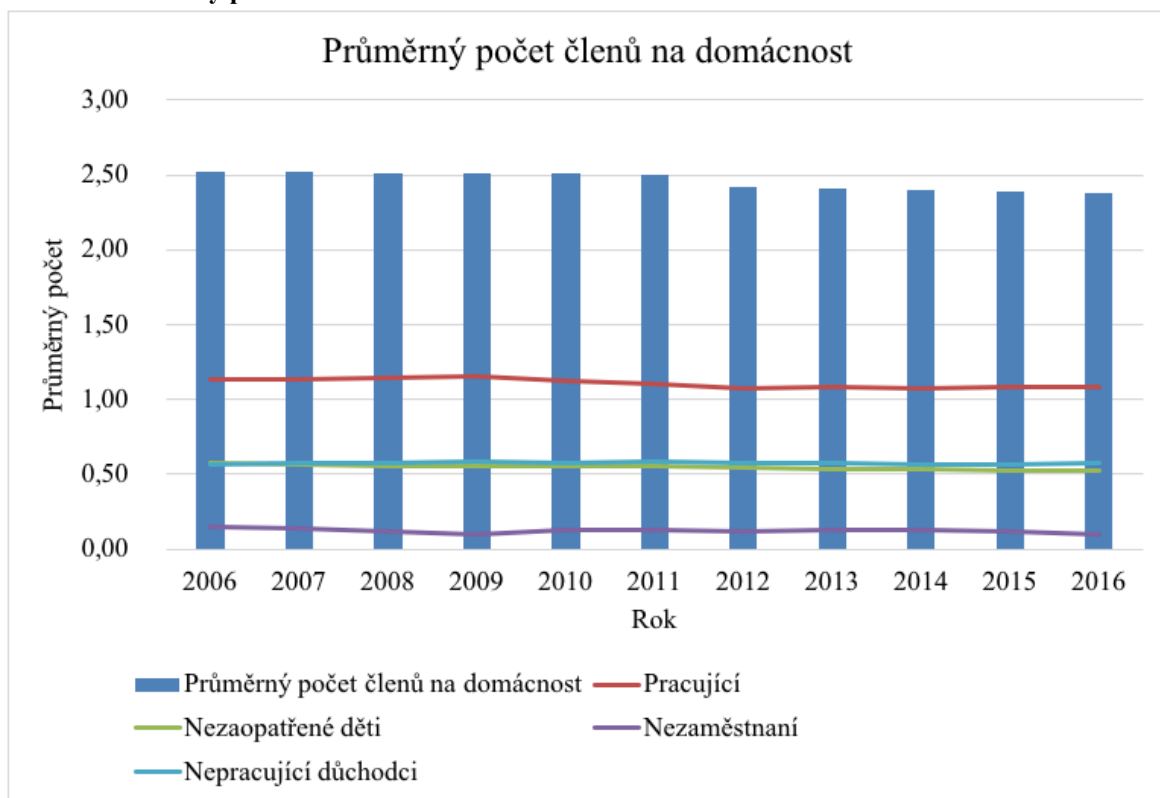
Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Na rozdíl od zvyšujícího se počtu domácností se průměrný počet jejích členů mírně snižuje, což je zobrazeno na grafu 5.2. Průměrný počet členů domácnosti v roce 2006 byl 2,52, v roce 2016 se hodnota snížila na průměrně 2,38 členů na domácnost.

Největší podíl mají na těchto hodnotách pracující členové, kde hodnoty poklesly z 1,13 na 1,08 členů na domácnost. Výjimku tvořil rok 2012 a 2014, kdy klesl průměrný počet na hodnotu 1,07. Snížil se rovněž počet nezaopatřených dětí z 0,58 na 0,53 na domácnost.

Průměrný počet nezaměstnaných členů na domácnost se pohyboval střídavě mezi hodnotami 0,1 (rok 2009, 2016) a 0,15 (2006). Počet nepracujících důchodců připadajících na jednu domácnost kolísal mezi 0,57 až 0,59 členy na domácnost (příloha 2).

Graf 5.2 Průměrný počet členů na domácnost

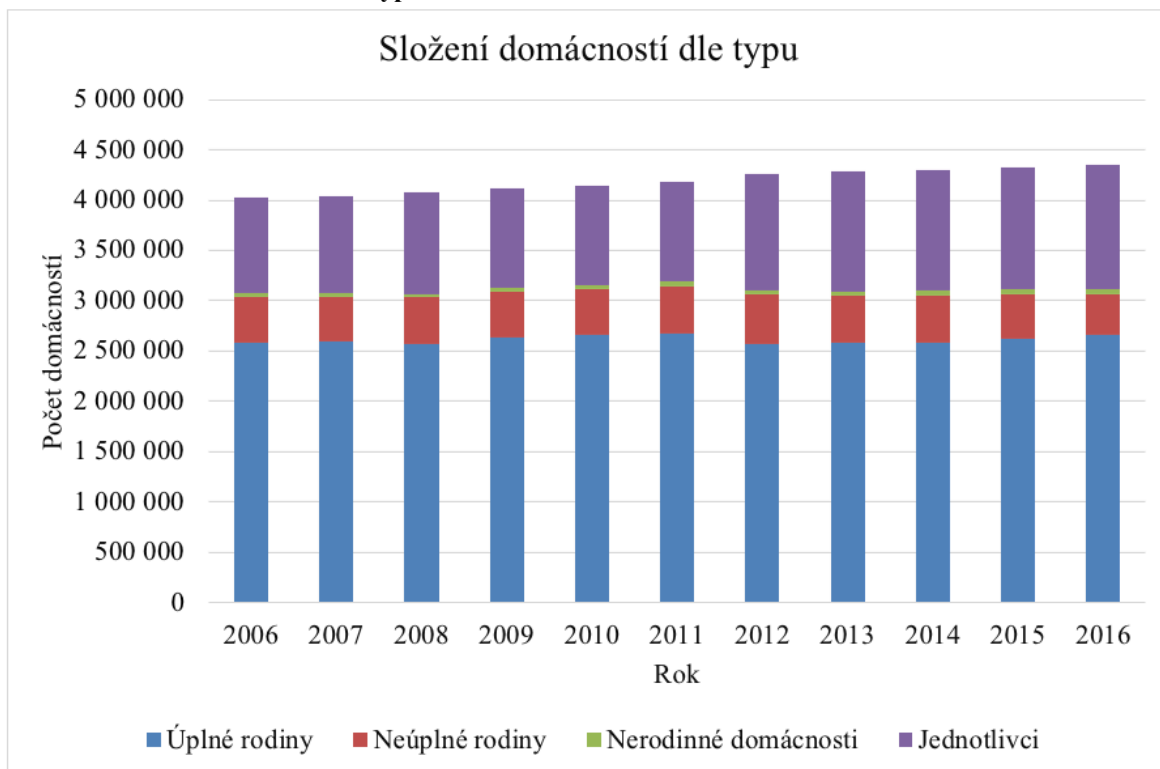
Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Grafy 5.3 a 5.4 ukazují, jak během sledovaného období docházelo k rozdílům ve složení domácností dle typu i dle postavení osoby stojící v jejím čele.

Na grafu 5.3 je lze sledovat, že v letech 2006–2016 klesl celkový počet úplných rodin z 64,2 % na 61,2 %. Snížil se počet neúplných rodin rovněž procentuálně a to z 11,1 % na 9,4 %. Nerodinné domácnosti se držely střídavě v rozmezí mezi 0,9 % - 1,1 % a jejich počet

se mírně zvýšil. Počet jednotlivců se zvyšoval výrazněji, procentuálně z 23,7 % na 28,4 % (přílohy 3,4).

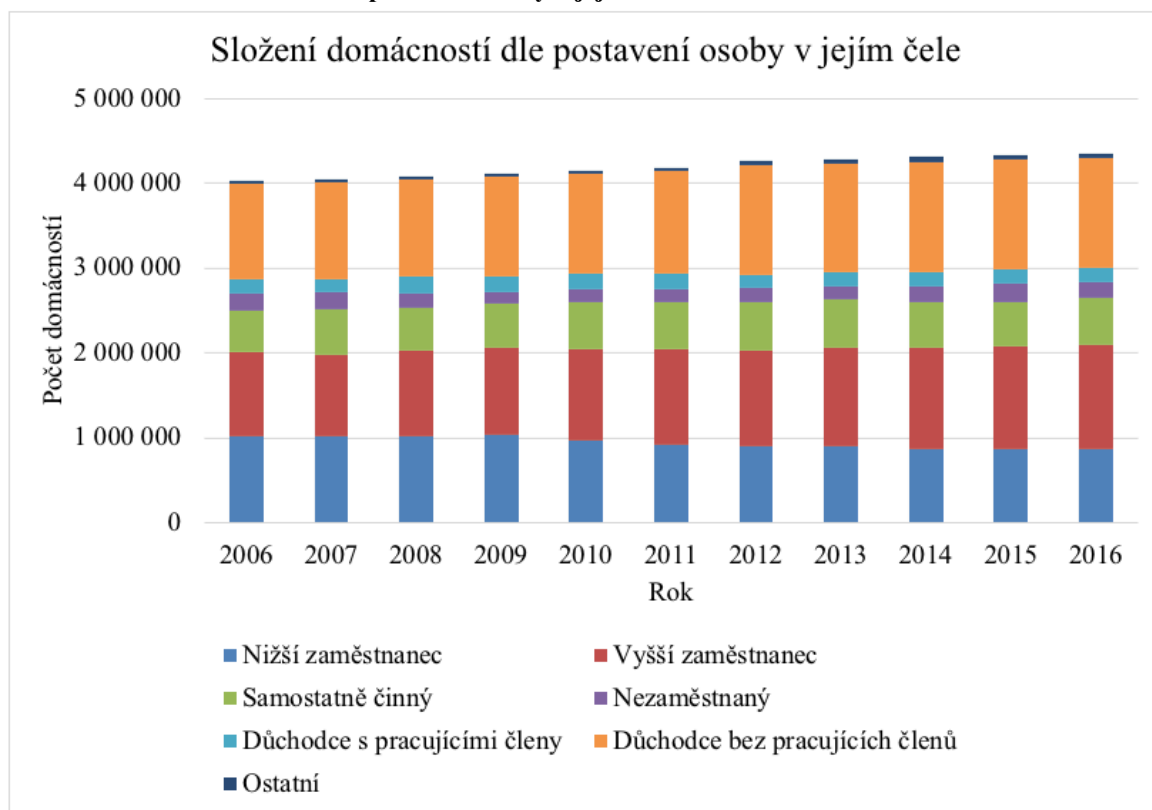
Graf 5.3 Složení domácností dle typu

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Na grafu 5.4 vidíme změny ve struktuře domácností dle postavení osoby v jejím čele. Počet domácností, kde stojí nižší zaměstnanec, klesl z 25,2 % na 19,8 %. Hodnoty poklesly v i případě nezaměstnaných v čele domácnosti (pokles z 4,8 % na 4,2 %) a také v případě důchodců s pracujícími členy (pokles z 4 % na 3,7 %). Stoupající tendence, vykazují domácnosti, v jejichž čele stojí vyšší zaměstnanec (nárůst z 24,6 % na 28,2%), samostatně činná osoba (nárůst z 12,5 % na 12,6 %, avšak maxima byla dosaženo v roce 2012 a to 13,4 %) a důchodce bez pracujících členů (nárůst z 27,8 % na 30,4 %) (příloha 5,6).

Graf 5.4 Složení domácností dle postavení osoby v jejím čele

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

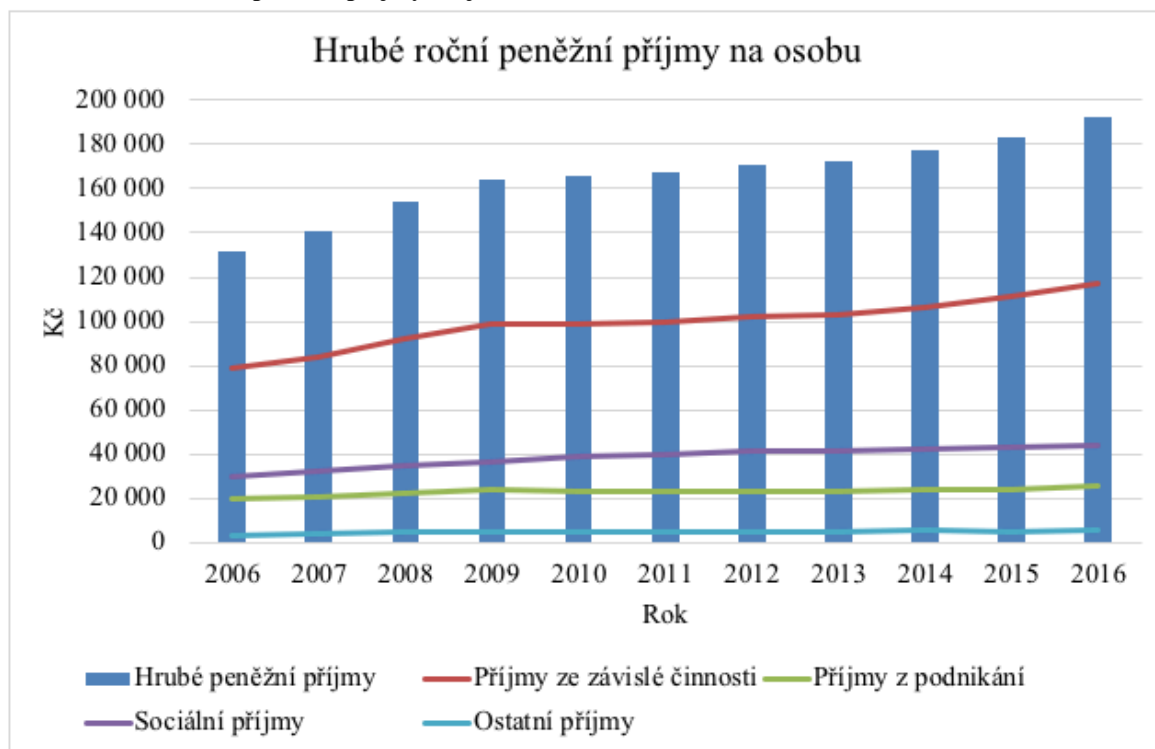
5.2 Analýza spotřeby domácností v České republice

Problematikou této kapitoly je vývoj příjmů a výdajů českých domácností, především jejich spotřební vydání v letech 2006-2016. Součástí jsou i predikce pro budoucí vývoj.

5.2.1 Příjmy domácností

Dle grafu 5.5 hrubé peněžní příjmy českých domácností mezi sledovanými roky 2006-2016 výrazně vzrostly. Celkové hrubé peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti se zvýšily o 60 763 Kč/rok, což představuje nárůst o 46 %. Příjmy ze závislé činnosti se zvýšily o 48 % a tedy o 37 734 Kč/rok. Sociální příjmy, které vzrostly o 13 911 Kč/rok vykazují v roce 2016 oproti roku 2006 nárůst o 46 %. K největšímu vzrůstu došlo v kategorii ostatních příjmů o 76 % a to o 2 517 Kč/rok. Naopak nejpomaleji rostly příjmy z podnikání o 34 %, celkem se tedy navýšily oproti počáteční sledované hodnotě o 6 601 Kč/rok. Přestože příjmy domácností stále rostou, nelze opomenout skutečnost, že spolu s příjmy rostou i ceny (příloha 12).

Graf 5.5 Hrubé roční peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Dle tabulky 5.1 lze zhodnotit, jak rychle hrubé roční příjmy ve sledovaných letech rostly. Nejrychlejší nárůst byl zaznamenán v roce 2008 o 13 003 Kč a 9,23 %. Naopak nejpomalejší nárůst lze sledovat v roce 2011 o 1 342 Kč a 0,81 %. Celkově lze z uvedené tabulky vyvodit, že k výraznému poklesu došlo v roce 2010. V posledních letech se tempo přírůstku opět zvyšuje.

Tabulka 5.1 Elementární charakteristiky – Hrubé roční peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti

Rok	Hrubé peněžní příjmy	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	131 812	x	x
2007	140 823	9 011	6,84
2008	153 826	13 003	9,23
2009	164 105	10 279	6,68
2010	166 087	1 982	1,21
2011	167 429	1 342	0,81
2012	170 872	3 444	2,06
2013	172 802	1 930	1,13
2014	177 430	4 627	2,68
2015	183 536	6 106	3,44
2016	192 575	9 039	4,93

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Pro roční hrubé peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti byla stanovena predikce pro následující tři roky. S pomocí bodového grafu, indexu determinace dosahujícího hodnoty 94,70 % a střední absolutní procentní chybě odhadu MAPE s hodnotou 2,12, byla sestavena následující kvadratická trendová funkce (přílohy 7-11, 13):

$$y' = 127\,104,4 + 8\,624,3 t - 288,6 t^2$$

Pomocí této funkce byly s pravděpodobností 95 % predikovány hodnoty uvedené v následující tabulce.

Tabulka 5.2 Predikce hrubých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti

Hrubé peněžní příjmy			
Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď	
		Dolní mez	Horní mez
2017	189 031	177 425	200 637
2018	190 439	174 380	206 498
2019	191 270	169 946	212 594

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

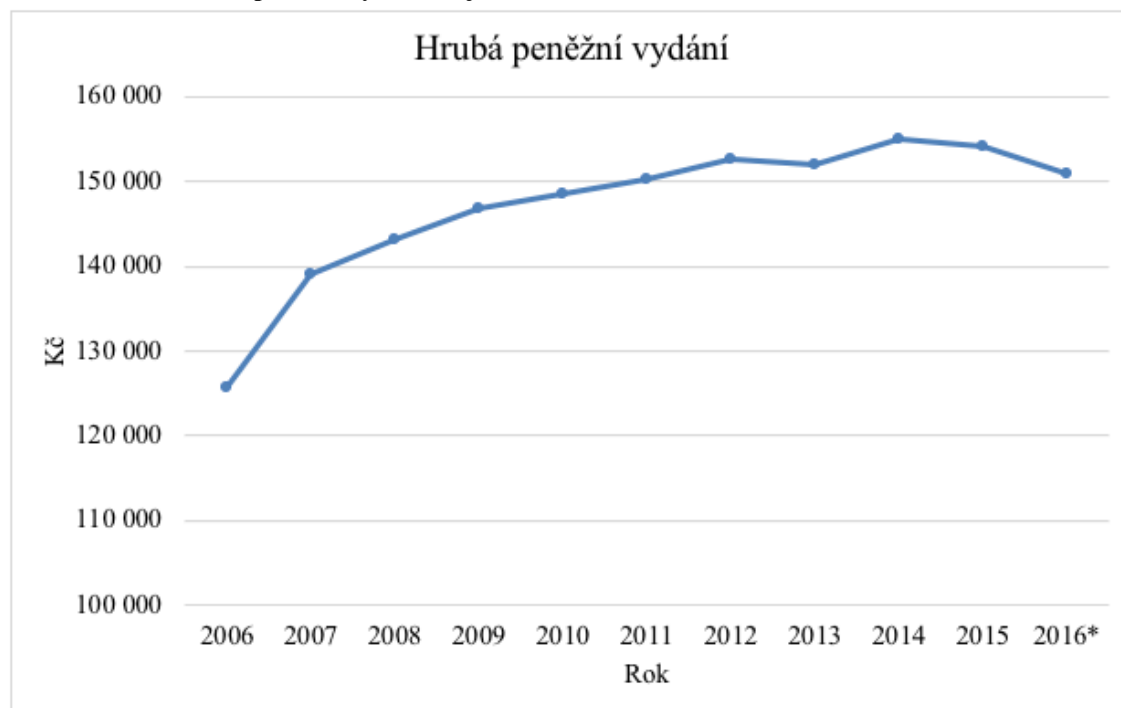
Dle predikce v tabulce 5.2 by měly hrubé peněžní příjmy v letech 2017-2019 stoupat, což navazuje a odpovídá rostoucí tendenci do roku 2016.

5.2.2 Výdaje domácností

Spolu s růstem příjmů českých domácností dlouhodobě rostou také jejich výdaje. Český statistický úřad uváděl do roku 2015 jak celkové hrubé peněžní příjmy, tak celkové hrubé peněžní výdaje. Od roku 2016 uvádí pouze čistá spotřební vydání, proto je rok 2016 predikcí za pomoci programu STATISTICA, aby mohlo dojít k porovnání hrubých příjmů a výdajů domácností v letech 2006-2016.

Hrubá roční peněžní vydání domácností na jednoho člena mezi lety 2006-2016 vzrostla průměrně o 21,4 % (22,7 % pro rok 2015 a 20,1 % pro predikovaný rok 2016). Průměrný nárůst vydání domácností je oproti roku 2006 vyšší o 26 933Kč (o 28 559 Kč pro rok 2015 a o 25 306 Kč pro predikovaný rok 2016).

Graf 5.6 Hrubá roční peněžní vydání na jednoho člena domácnosti

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tabulce 5.3 můžeme vidět, že k výrazně vyššímu nárůstu výdajů domácností na jednoho člena došlo v roce 2007 o 13 529 Kč/rok a 10,77 %. Naopak k záporným hodnotám došlo v roce 2013, 2015 a v predikovaném roce 2016. V těchto letech došlo k mírnému poklesu hrubých ročních vydání. Konkrétně v roce 2013 se vydání snížila o 514 Kč/rok a 0,34 %. V roce 2015 se výdaje snížily o 805 Kč/rok a 0,52 %. Predikovaný rok 2016 přinesl snížení o 3 253 Kč/rok a 2,11 %.

Tabulka 5.3 Elementární charakteristiky – Hrubá roční peněžní vydání na jednoho člena domácnosti

Rok	Hrubá peněžní vydání	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	125 605	x	x
2007	139 134	13 529	10,77
2008	143 055	3 921	2,82
2009	146 895	3 840	2,68
2010	148 629	1 734	1,18
2011	150 369	1 740	1,17
2012	152 581	2 212	1,47
2013	152 067	-514	-0,34
2014	154 969	2 902	1,91
2015	154 164	-805	-0,52
2016*	150 911	-3 253	-2,11

* data doplněna na základě predikce z programu STATISTICA z důvodu změny v uvádění dat Českého statistického úřadu

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Pro roční hrubá peněžní vydání na jednoho člena domácnosti byla stanovena predikce pro následující tři roky. S pomocí bodového grafu, indexu determinace dosahujícího hodnoty 94,26 % a střední absolutní procentní chybě odhadu MAPE s hodnotou 1,12, byla sestavena následující kvadratická trendová funkce (přílohy 14-20):

$$y' = 122\,128,8 + 7\,730 t - 464,9 t^2$$

Pomocí této funkce byly s pravděpodobností 95 % predikovány hodnoty uvedené v následující tabulce.

Tabulka 5.4 Predikce hrubých peněžních vydání na jednoho člena domácnosti

Hrubá peněžní vydání			
Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď	
		Dolní mez	Horní mez
2017	147 949	138 338	157 561
2018	139 237	122 267	156 206
2019	144 058	131 033	157 083

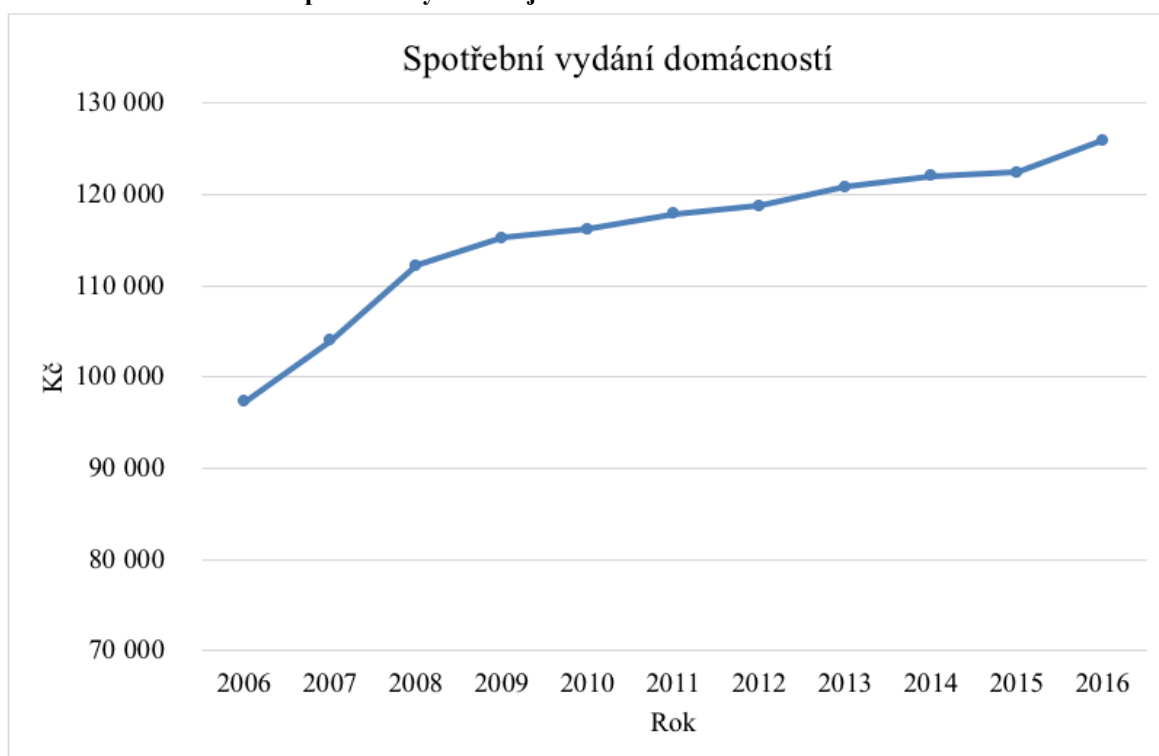
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Dle predikovaných hodnot by se měla hrubá peněžní vydání domácností v letech 2017-2019 snižovat. Dle tabulky 5.6 došlo k prvnímu mírnému snížení v roce 2015.

Spotřební vydání domácností

Spotřební vydání tvoří značnou část všech výdajů domácností a řadí se do dvanácti skupin dle CZ-COICOP (viz kapitola 3.3.2 CZ-COICOP). Graf 5.7 ukazuje vývoj spotřeby domácností v letech 2006-2016. Ke strmějšímu růstu docházelo do roku 2008, od kterého byl růst až do roku 2015 pozvolnější. Mezi lety 2015-2016 se růst opět zrychlil. Celkově se spotřební vydání domácností v roce 2016 zvýšila oproti roku 2006 o 29,4 % a to o 28 605 Kč, z 97 342 Kč/rok na 125 947 Kč/rok.

Graf 5.7 Průměrná roční spotřební vydání na jednoho člena domácnosti

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Tabulka 5.5 níže detailněji popisuje změny v rychlosti ve spotřebních vydání domácností. Největší nárůst mezi lety 2006-2016 byl zaznamenán v roce 2008 a to o 8 239 Kč oproti roku předchozímu, což dělá 7,92 % nárůst. Naopak k nejmenšímu nárůstu došlo v roce 2015, kdy rozdíl dělal pouze 418 Kč oproti roku předchozímu a to 0,34 %.

Tabulka 5.5 Elementární charakteristiky – Průměrná roční spotřební vydání na jednoho člena domácnosti

Rok	Spotřební vydání domácností	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	97 342	x	x
2007	104 017	6 675	6,86
2008	112 256	8 239	7,92
2009	115 309	3 053	2,72
2010	116 244	935	0,81
2011	117 882	1 638	1,41
2012	118 819	937	0,79
2013	120 827	2 008	1,69
2014	122 049	1 222	1,01
2015	122 467	418	0,34
2016	125 947	3 480	2,84

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Pro průměrná roční spotřební vydání na jednoho člena domácnosti byla stanovena predikce pro následující tři roky. S pomocí bodového grafu, indexu determinace dosahujícího hodnoty 94,65 % a střední absolutní procentní chybě odhadu MAPE s hodnotou 1,41, byla sestavena následující kvadratická trendová funkce (přílohy 21-26):

$$y' = 94\,380,03 + 5\,680,40 t - 276,54 t^2$$

Pomocí této funkce byly s pravděpodobností 95 % predikovány hodnoty uvedené v následující tabulce.

Tabulka 5.6 Predikce spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti

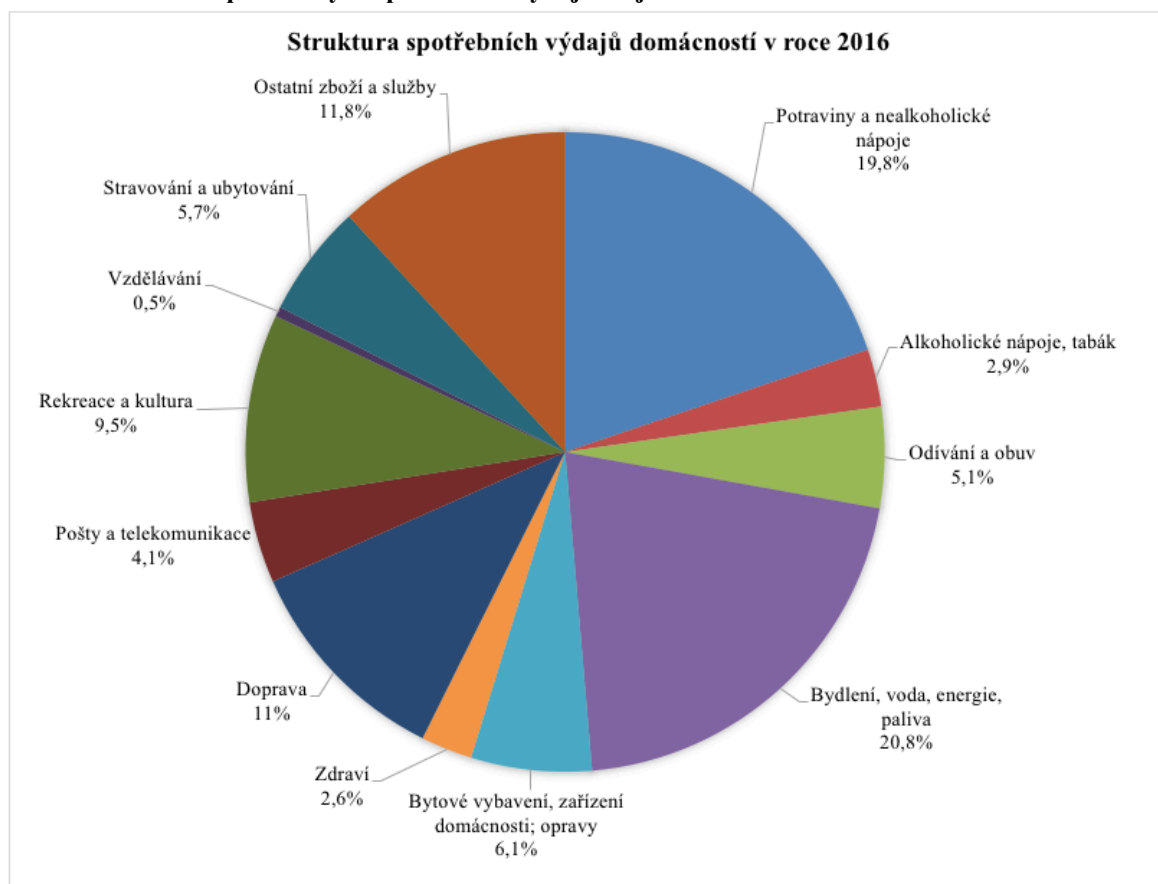
Spotřební vydání domácností			
Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď	
		Dolní mez	Horní mez
2017	122 724	117 176	128 271
2018	121 491	113 814	129 167
2019	119 704	109 511	129 898

Zdroj: Vlastní zpracování v programu STATISTICA

Přestože spotřební vydání do roku 2016 rostla, dle predikce z tabulky 5.6 by se měla od roku 2017 naopak začít snižovat.

Na grafu 5.8 můžeme sledovat strukturu v průměrných spotřebních vydání českých domácností na jednoho člena v roce 2016. Největší podíl na spotřebních vydání má bydlení, voda, energie a paliva s 20,8 %, což představuje 26 253 Kč. Potraviny a nealkoholické nápoje dosahují téměř totožných hodnot a to 24 953 Kč s 19,8 %. Nejméně české domácnosti investují do vzdělání, které v roce 2016 představovalo pouze 0,5 % všech spotřebních vydání a to 648 Kč (přílohy 27-28).

Graf 5.8 Struktura průměrných spotřebních výdajů na jednoho člena domácnosti v roce 2016

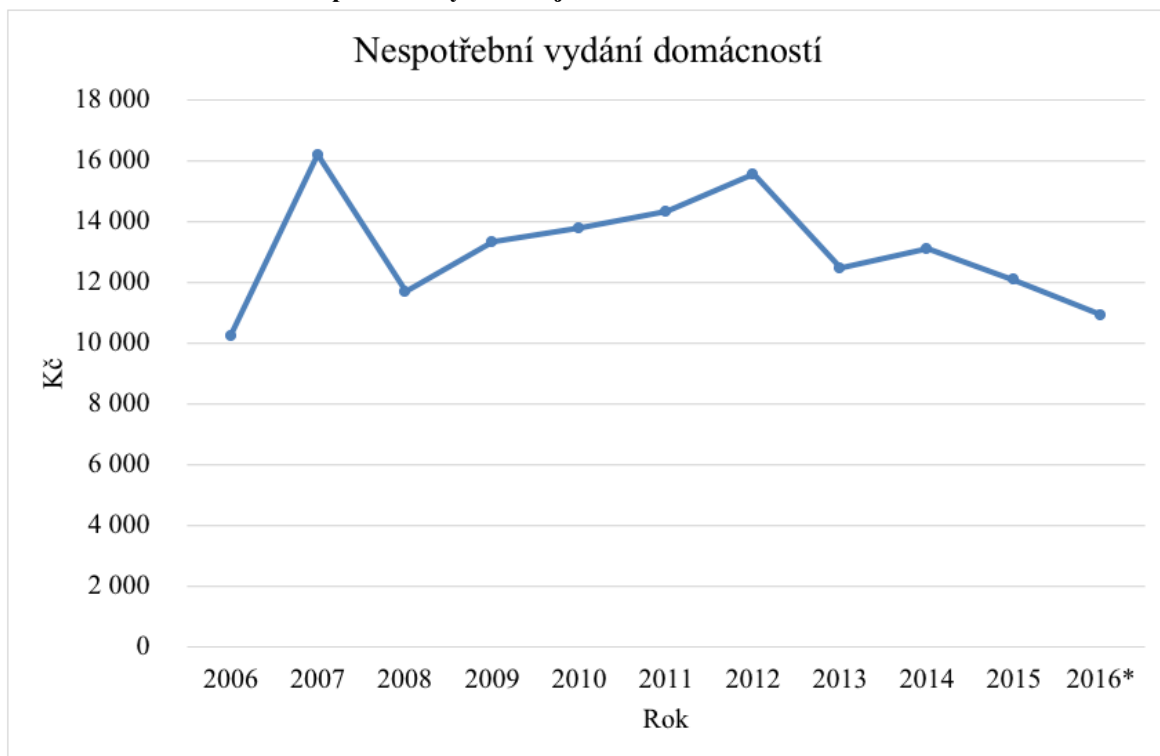
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Nespotřební vydání domácností

Mezi výdaje domácností kromě spotřebních vydání patří i vydání nespotřební. Takovéto výdaje nespádají do řazení dle CZ-COICOP a proto se sledují zvlášť. Dle Českého statistického úřadu byly nespotřební výdaje sledovány do roku 2015. Údaje pro rok 2016 byly predikovány za využití programu STATISTICA (přílohy 29-30).

Nespotřební vydání dle grafu 5.9 nemají jednoznačný trend. Počáteční strmé zvýšení mezi lety 2006-2007 nahradilo klesání mezi lety 2014-2016. Celkově ale ve sledovaném období docházelo střídavě k růstům i poklesům. Rozdíl mezi rokem 2006 a predikovaným rokem 2016 je téměř minimální a hodnoty se liší pouze o 668 Kč. Rozdíl mezi rokem 2006 a 2015 je 1828 Kč. Dá se tedy říci, že se hodnoty v průběhu let vrátily na úroveň prvního sledovaného roku.

Graf 5.9 Průměrná roční nespotřební vydání na jednoho člena domácnosti

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Tabulka 5.7 opět ukazuje na vývoj nespotebních vydání v jednotlivých letech. K největšímu zvýšení jednoznačně došlo v roce 2007, kdy byl rozdíl oproti roku předchozímu 5 948 Kč a 58,07 %. Záporných hodnot dosáhly roky 2008, 2013, 2015 a predikovaný rok 2016. Největší pokles byl zaznamenán v roce 2008 a to o 4 493 Kč a 27,75 %.

Tabulka 5.7 Elementární charakteristiky – Průměrná roční nespotební vydání na jednoho člena domácnosti

Rok	Nespotební vydání domácností	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	10 243	x	x
2007	16 191	5 948	58,07
2008	11 698	-4 493	-27,75
2009	13 313	1 615	13,81
2010	13 774	461	3,46
2011	14 333	559	4,06
2012	15 555	1 222	8,53
2013	12 452	-3 103	-19,95
2014	13 103	651	5,23
2015	12 071	-1 032	-7,88
2016*	10 911	-1 160	-9,61

* data doplněna na základě predikce z programu STATISTICA z důvodu změny v uvádění dat Českého statistického úřadu

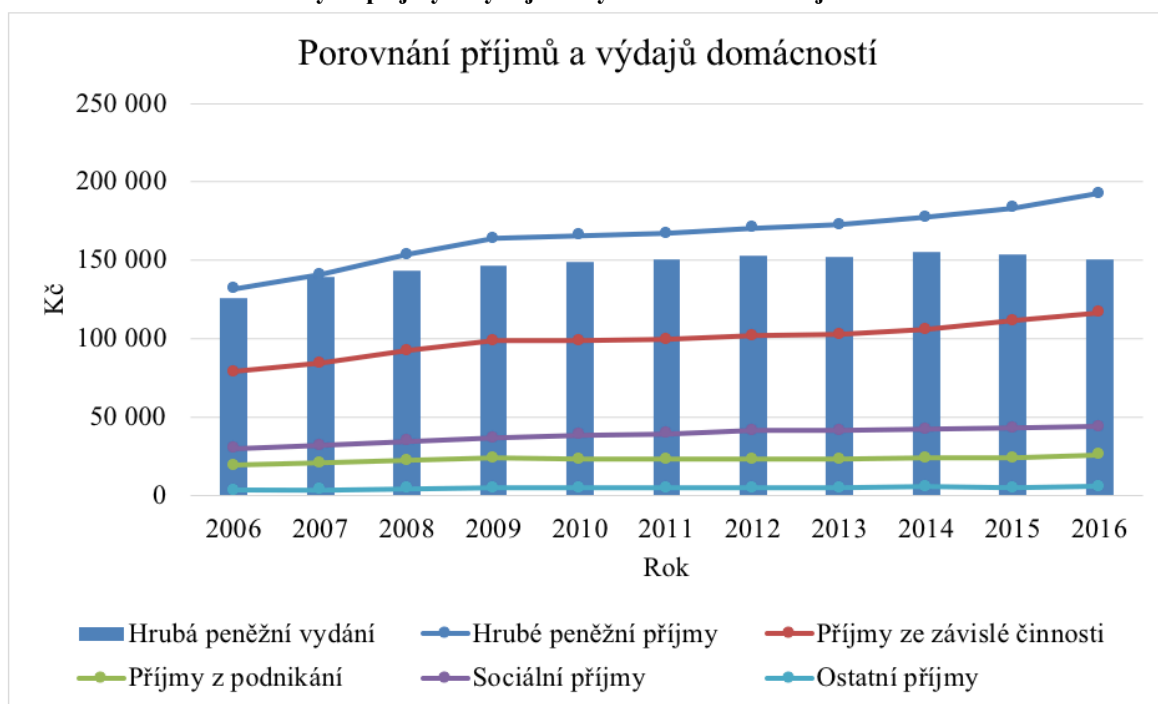
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

5.2.3 Zhodnocení příjmů a výdajů domácností

Na grafu 5.10 je viditelný vývoj hrubých příjmů a výdajů na jednoho člena domácnosti. Rozdíl mezi těmito dvěma ukazateli se stále zvyšuje. Zatímco v roce 2006 byl rozdíl mezi hrubými příjmy a výdaji 6 207 Kč, v roce 2015 byl rozdíl 29 372 Kč. V roce 2016, kde byla hrubá peněžní vydání pouze predikována, byl rozdíl oproti roku 2006 41 664 Kč.

Na první pohled se tedy může zdát, že finanční situace domácností se zlepšuje, avšak je důležité si uvědomit, že toto je rozdíl pouze hrubých celkových příjmů vůči výdajům. Ne všechny domácnosti dosahují všech příjmových kategorií. Z grafu 5.10 je v této souvislosti zřejmé, že domácnosti, které disponují příjmy jen z některé z kategorií, například pouze z podnikání, pak své výdaje pokrývají jen obtížně. Tyto situace bývají důvodem pro zadlužování domácností a pokrývání svých výdajů pomocí cizích zdrojů.

Graf 5.10 Rozdíl mezi hrubými příjmy a výdaji českých domácností na jednoho člena

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

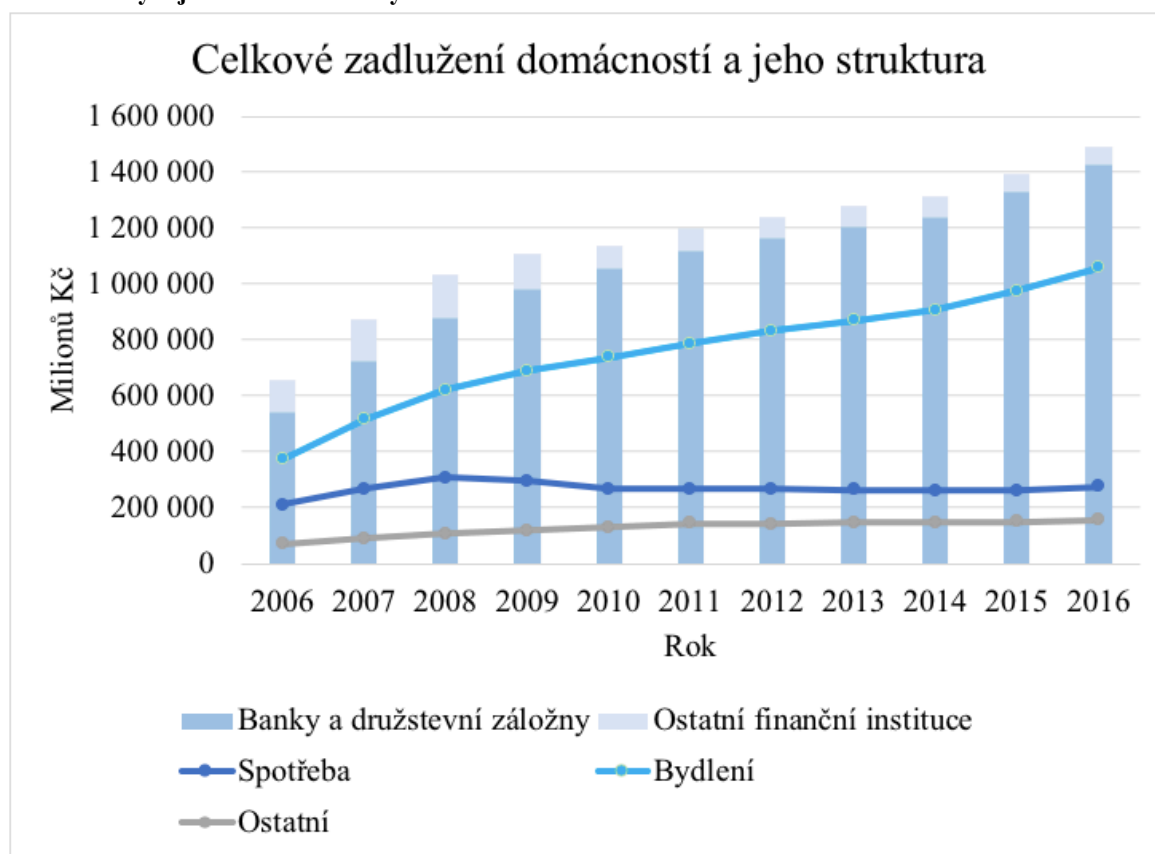
5.3 Analýza zadluženosti domácností v České republice

Tato kapitola je zaměřena na analýzu zadluženosti českých domácností mezi roky 2006-2016 u bankovních a ostatních finančních institucí, které jsou předmětem oficiálních statistik. Součástí je také predikce na následující tři po sobě jdoucí roky.

5.3.1 Celkové zadlužení domácností

Jak je možné vidět na grafu 5.11, celkové zadlužení domácností se stále zvyšuje. V roce 2016 hodnoty opět vzrostly a celkový počet dosáhl na 1 491 099 zadlužených domácností, což je více než 100% nárůst oproti roku 2006. Z grafu je mimo jiné i zřejmé, že domácnosti se dlouhodobě nejvíce zadlužují na bydlení (příloha 37).

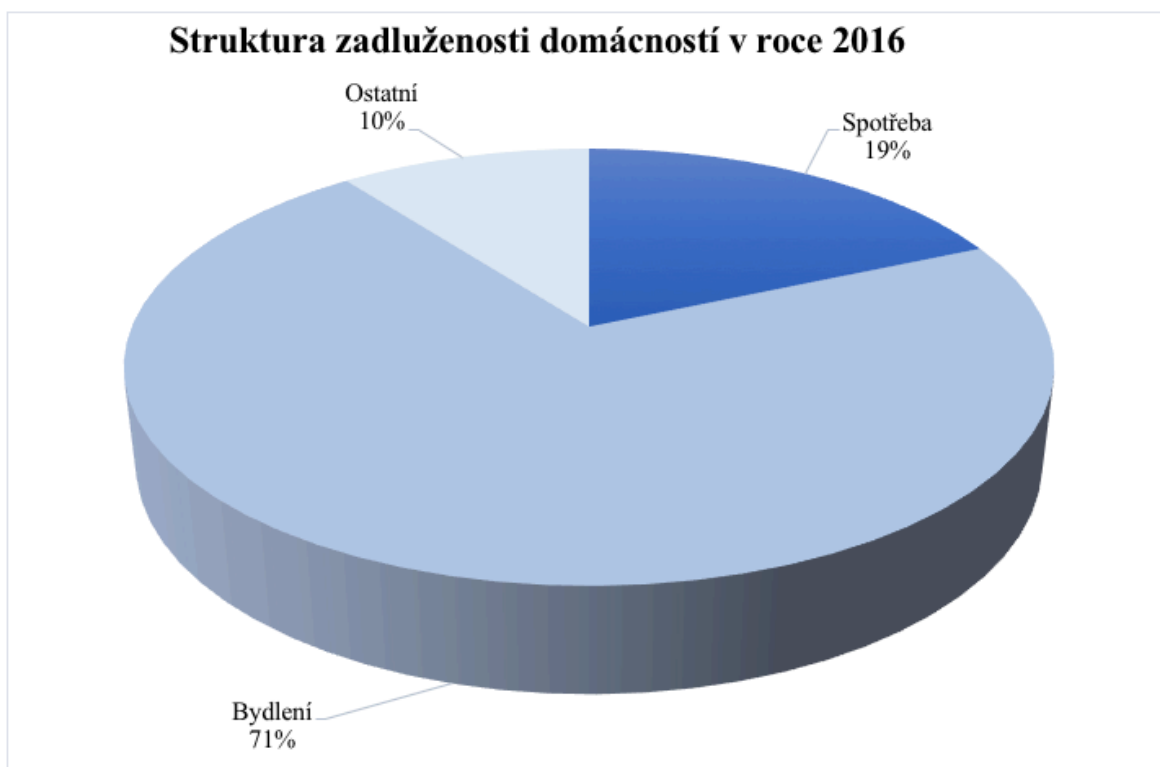
Graf 5.11 Vývoj zadluženosti českých domácností v letech 2006-2016

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Na grafu 5.12 je názorně zobrazena struktura zadluženosti českých domácností v roce 2016. Největší podíl na zadluženosti mají úvěry na bydlení, které v tomto roce dosahovaly až 71 % z celkové zadluženosti.

Graf 5.12 Struktura zadluženosti domácností v roce 2016

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

V tabulce 5.8 obsahující elementární charakteristiky je viditelné, že od roku 2009 se zpomalilo tempo přírůstku zadlužení českých domácností. Nejrychleji rostlo zadlužení domácností v roce 2007 a to o 33,55 % oproti předchozímu roku. Nejpomaleji naopak v roce 2010, kdy se tempo přírůstku zvýšilo pouze o 2,49 % oproti předchozímu roku. Důvodem tohoto zpomalení je nesporně mimo jiné i počátek finanční krize. Tato krize spolu s nejistotou přiměla domácnosti k větší opatrnosti.

Tabulka 5.8 Elementární charakteristiky – celková zadluženost domácností v letech 2006-2016

Rok	Celkové zadlužení domácností	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	655 436	x	x
2007	875 332	219 895	33,55
2008	1 034 498	159 167	18,18
2009	1 108 504	74 006	7,15
2010	1 136 161	27 657	2,49
2011	1 200 257	64 096	5,64
2012	1 241 348	41 091	3,42
2013	1 281 432	40 084	3,23
2014	1 315 231	33 799	2,64
2015	1 391 526	76 295	5,80
2016	1 491 099	99 573	7,16

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Pro celkovou zadluženost domácností byla stanovena predikce pro následující tři roky. S pomocí bodového grafu, indexu determinace dosahujícího hodnoty 95,21 % a hodnoty MAPE s hodnotou 3,98, byla sestavena následující kvadratická trendová funkce (přílohy 31-36):

$$y' = 616\,265,1 + 128\,516,6 t - 5\,000,4 t^2$$

Pomocí této funkce byly s pravděpodobností 95 % predikovány hodnoty uvedené v následující tabulce.

Tabulka 5.9 Predikce celkové zadluženosti pro roky 2017–2019

Celkové zadlužení domácností			
Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď	
		Dolní mez	Horní mez
2017	1 438 411	1 291 172	1 585 649
2018	1 441 918	1 238 187	1 645 649
2019	1 435 424	1 164 901	1 705 947

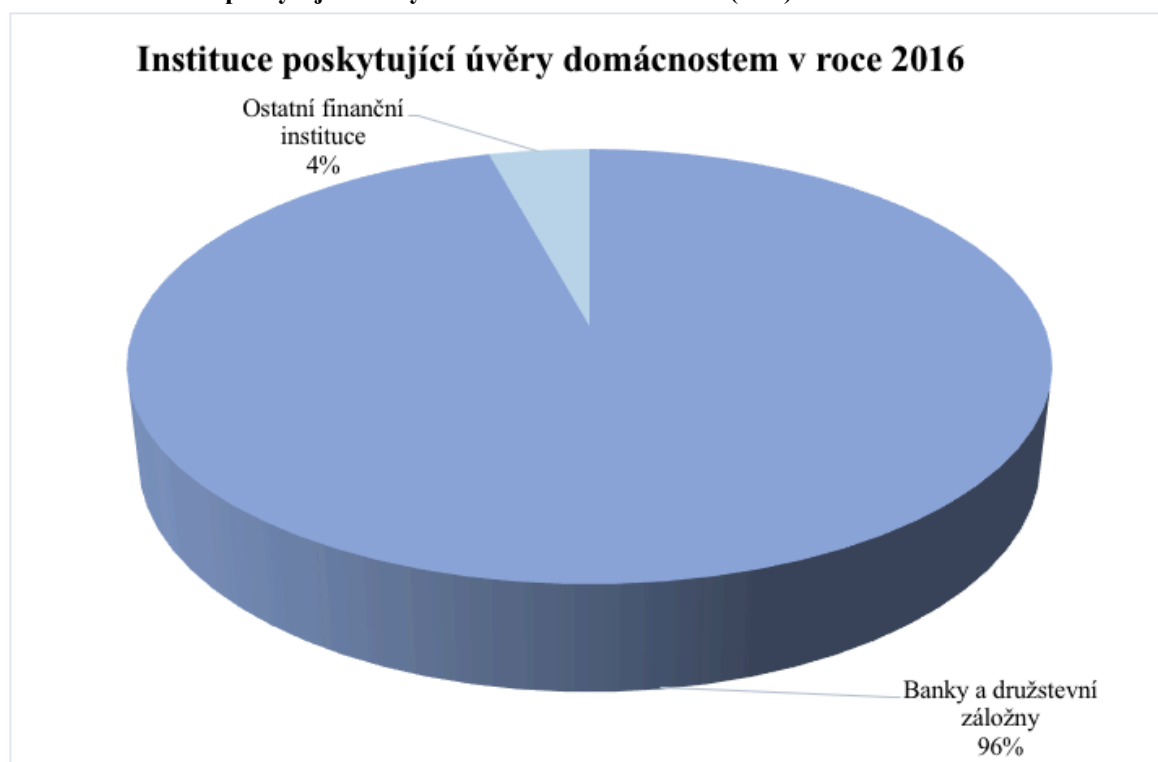
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Predikované hodnoty vykazují mírný pokles v zadluženosti domácností, avšak vzhledem ke skutečné rostoucí tendenci, by se mohly hodnoty v daných třech letech přibližovat spíše k horní mezi intervalové předpovědi.

5.3.2 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen

Následující graf 5.13 ukazuje, že dominujícím poskytovatelem úvěrů českým domácnostem v roce 2016 byly z 96 % banky a družstevní záložny. Zbylá 4 % úvěrů jsou poskytována ostatními finančními institucemi.

Graf 5.13 Instituce poskytující úvěry domácnostem v roce 2016 (v %)

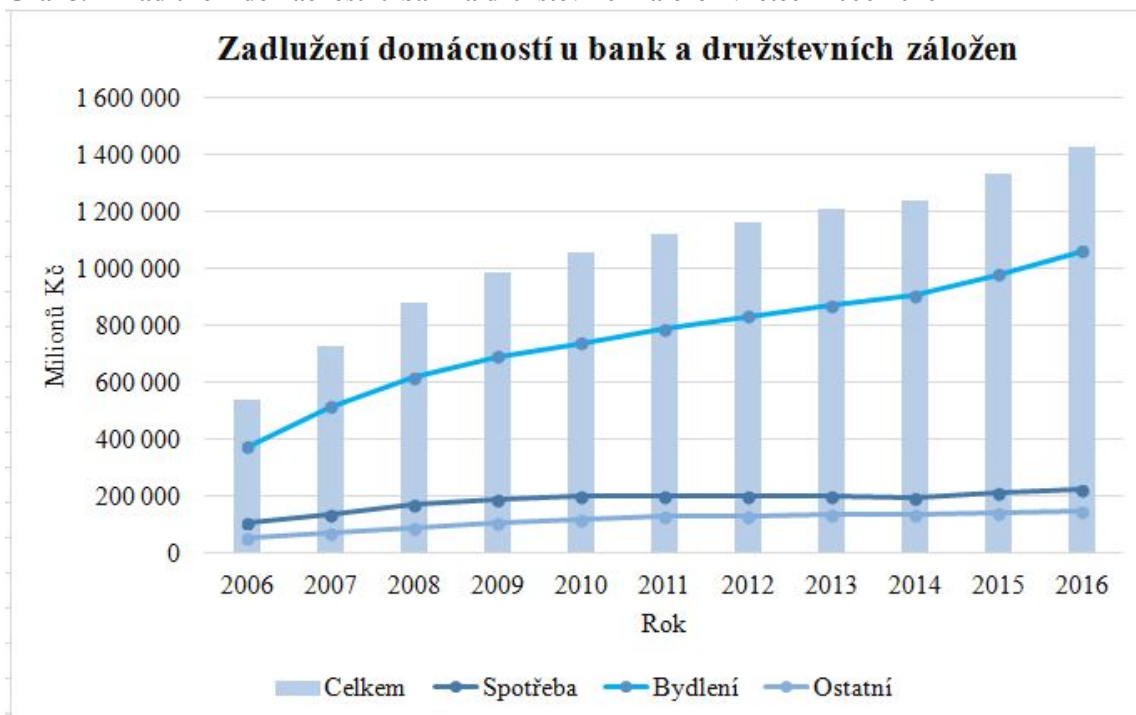

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Jak je viditelné z grafu 5.14, zadlužení u bank a družstevních záložen se stále zvyšuje. Zatímco v roce 2006 bylo zadlužení ve výši 540 638 mil. Kč, v roce 2016 se hodnota zvýšila na 1 428 370 mil. Kč, přičemž i zde se od roku 2009 zmírnilo tempo přírůstku.

I zde platí, že největší podíl na zadluženosti českých domácností mají úvěry na bydlení, které se od roku 2006 do 2016 zvýšily o 685 249 mil. Kč (příloha 39)

Graf 5.14 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v letech 2006-2016

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Dle tabulky 5.10 lze říci, že nejrychleji se zvýšilo zadlužení v roce 2007, kdy byla hodnota tempa přírůstku 34,34 % a zvýšení o 185 634 mil. Kč. Naopak nejpomaleji zadlužení vzrostlo v roce 2014 a to o pouhých 2,63 % a 31 767 mil. Kč oproti roku předchozímu.

Tabulka 5.10 Elementární charakteristiky – Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen

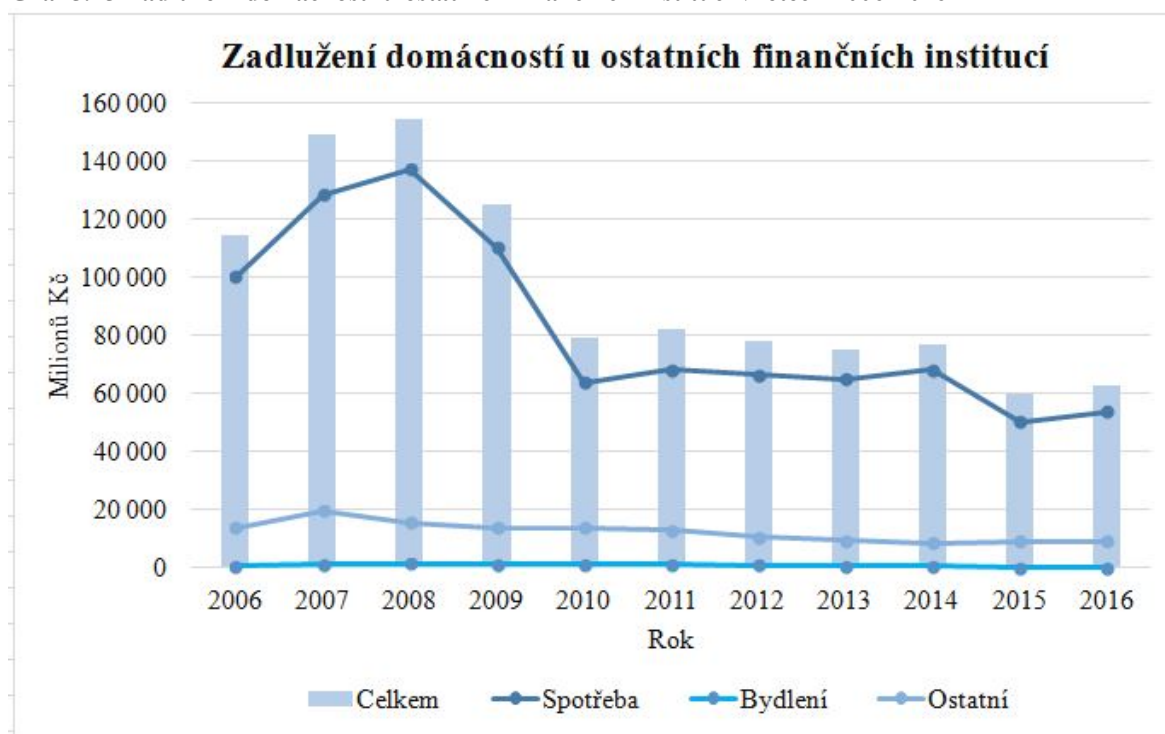
Rok	Zadlužení domácností u bank a družstevních	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	540 638	x	x
2007	726 272	185 634	34,34
2008	880 221	153 948	21,20
2009	983 304	103 083	11,71
2010	1 057 079	73 775	7,50
2011	1 118 066	60 987	5,77
2012	1 163 319	45 253	4,05
2013	1 206 290	42 972	3,69
2014	1 238 057	31 767	2,63
2015	1 331 869	93 811	7,58
2016	1 428 370	96 502	7,25

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

5.3.3 Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí

Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí je podstatně nižší, než u bank a družstevních záložen. Na grafu 5.15 je také vidět, že po roce 2008 zadlužení u těchto institucí začalo strmě klesat. Výjimku představují roky 2011, 2014 a 2016, kde došlo k mírnému zvýšení. U těchto finančních institucí se domácnosti nejvíce zadlužují na spotřebu a nejméně na bydlení. Celkově je zadlužení u ostatních finančních institucí v roce 2016 nižší o 45 % oproti roku 2006 (příloha 41).

Graf 5.15 Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí v letech 2006-2016

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Tabulka 5.11 poukazuje na dva největší rozdíly v zadluženosti mezi lety 2006-2016. Největší zvýšení zadluženosti přinesl rok 2007, kdy hodnoty vzrostly oproti předchozímu roku o 34 261 mil. Kč a tedy o 29,84 %. Naopak největší pokles byl zaznamenán v roce 2009, kdy zadluženost u ostatních finančních institucí poklesla o 46 129 mil Kč a 36,84 %.

Tabulka 5.11 Elementární charakteristiky – Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí

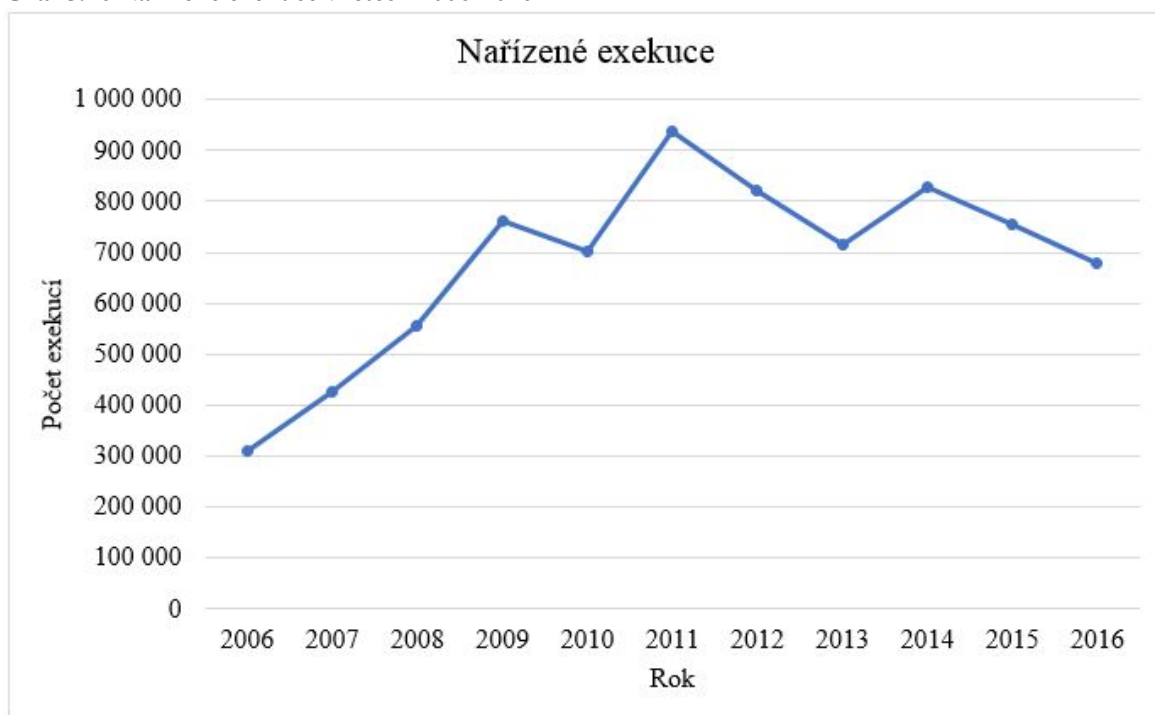
Rok	Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	114 798	x	x
2007	149 059	34 261	29,84
2008	154 277	5 218	3,50
2009	125 200	-29 077	-18,85
2010	79 071	-46 129	-36,84
2011	82 191	3 120	3,95
2012	78 029	-4 162	-5,06
2013	75 140	-2 889	-3,70
2014	77 174	2 033	2,71
2015	59 657	-17 516	-22,70
2016	62 729	3 071	5,15

Zdroj: Česká národní banka, vlastní výpočet

5.3.4 Exekuce

Počet nařízených exekucí během sledovaného období významně rostl. Jak lze vidět na grafu 5.16, přestože celkový objem nařízených exekucí vzrostl, v posledních letech má naopak snižující se tendenci. K nejvíce nařízeným exekucím došlo v roce 2011, kdy počet dosáhl na 936 219 exekucí.

Graf 5.16 Nařízené exekuce v letech 2006-2016

Zdroj: Exekutorská komora České republiky, vlastní zpracování

Detailněji vývoj počtu nařízených exekucí zobrazuje tabulka 5.12. Růst tohoto počtu několikrát vystřídal jeho snížení. Největší tempo přírůstku bylo zaznamenáno v roce 2007 s 38,24 % a naopak v roce 2013 došlo k nejvíce zápornému tempu přírůstku -12,97 % a snížením o 106 420 exekucí oproti předchozímu roku.

Tabulka 5.12 Elementární charakteristiky – Nařízené exekuce v letech 2006-2016

Rok	Nařízené exekuce	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2006	309 457	x	x
2007	427 800	118 343	38,24
2008	554 100	126 300	29,52
2009	760 923	206 823	37,33
2010	701 900	-59 023	-7,76
2011	936 219	234 319	33,38
2012	820 420	-115 799	-12,37
2013	714 000	-106 420	-12,97
2014	828 000	114 000	15,97
2015	755 000	-73 000	-8,82
2016	680 000	-75 000	-9,93

Zdroj: Exekutorská komora České republiky, vlastní zpracování

Pro počet nařízených exekucí byla stanovena predikce pro následující tři roky. S pomocí bodového grafu, indexu determinace dosahujícího hodnoty 87,72 % a střední absolutní procentní chybě odhadu MAPE s hodnotou 6,51, byla sestavena následující kvadratická trendová funkce (přílohy 42-47):

$$y' = 117\,975,9 + 195\,261,3t - 13\,235,5t^2$$

Pomocí této funkce byly s pravděpodobností 95 % predikovány hodnoty uvedené v následující tabulce.

Tabulka 5.13 Predikce počtu nařízených exekucí v letech 2017-2019

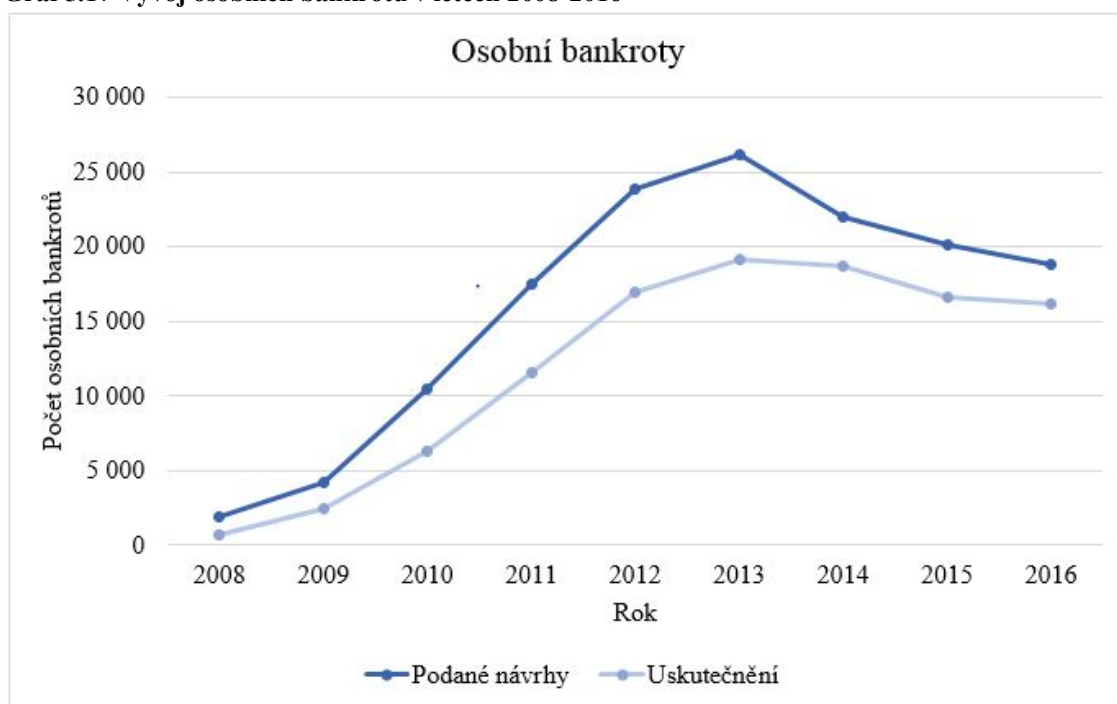
Nařízené exekuce			
Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď	
		Dolní mez	Horní mez
2017	555 200	372 802	737 599
2018	419 574	167 193	671 955
2019	257 477	-77 646	592 600

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

5.3.5 Osobní bankroty

Od roku 2008, kdy byl zaveden insolvenční zákon, se počet podaných návrhů a uskutečněných osobních bankrotů se dle grafu 5.17 zvyšoval až do roku 2013. V tomto roce počty dosáhly svého maxima, kdy bylo podáno 26 169 návrhů a uskutečněno 19 165 osobních bankrotů (příloha 49). Od roku 2014 jsou tyto tendence naopak klesající. Procentní rozdíl mezi podanými návrhy a uskutečněním se neustále zvyšuje. Zatímco v roce 2008 bylo uskutečněno pouze 38,3 %, v roce 2016 to bylo již 85,9 %.

Graf 5.17 Vývoj osobních bankrotů v letech 2008-2016

Zdroj: CRIF – Czech Credit Bureau, vlastní zpracování

Detailnější vývoj osobních bankrotů v jednotlivých letech je popsán v tabulce 5.14. Nejvyšší tempo přírůstku nastalo v roce 2009 o 237,76 %. K největšímu poklesu došlo naopak v roce 2015, kdy tempo přírůstku vykazovalo záporné hodnoty -11,23 %.

Tabulka 5.14 Elementární charakteristiky – Vývoj osobních bankrotů v letech 2008-2016

Rok	Uskutečněné osobní bankroty	První absolutní diference	Tempo přírůstku (%)
2008	731	x	x
2009	2 469	1 738	237,76
2010	6 276	3 807	154,19
2011	11 589	5 313	84,66
2012	16 956	5 367	46,31
2013	19 165	2 209	13,03
2014	18 762	-403	-2,10
2015	16 655	-2 107	-11,23
2016	16 144	-511	-3,07

Zdroj: CRIF – Czech Credit Bureau, vlastní zpracování

6 Závěr

Podstatou této bakalářské práce bylo zhodnocení spotřeby a zadluženosti domácností v České republice. Tyto ukazatele byly sledovány a hodnoceny na základě dat z let 2006 až 2016, přičemž toto časové období se mohlo v některých případech lišit vzhledem k dostupnosti dat. Analýza struktury domácností v České republice se jen stručně zabývala vývojem v počtu a složení českých domácností. Analýza spotřeby domácností se věnovala příjmům a výdajům, které byly z velké části zaměřeny na výdaje na spotřebu dle klasifikace CZ-COICOP. Analýza zadluženosti v České republice poukazovala na vývoj v zadluženosti domácností a její struktuře, na exekuce a osobní bankroty.

Počet domácností se mezi sledovanými roky navýšil o 7,9 % z původních 4 027 670 domácností v roce 2006 na 4 347 840 domácností v roce 2016. Naopak k poklesu docházelo u průměrného počtu členů v domácnosti, neboť v roce 2006 připadalo na domácnost průměrně 2,52 členů, zatímco v roce 2016 pouze 2,38 členů, což je pokles o 5,6 %. Mezi roky 2006–2016 také poklesl o 3 % počet úplných a o 1,7 % počet neúplných rodin. Nerodinné domácnosti se držely na hodnotách mezi 0,9 % - 1 % a naopak přibylo o 4,7 % jednotlivců. V posledním sledovaném roce byly domácnosti z 48 % zaměstnanci (nižší a vyšší), z 34,1 % zastoupeny důchodci (s i bez pracujících členů), z 12,6 % samostatně činnými osobami, z 4,2 % nezaměstnanými a z 1 % ostatními členy.

Hrubé peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti se mezi lety 2006 až 2016 zvýšily. V roce 2006 tyto příjmy byly ve výši 131 812 Kč, zatímco v roce 2016 se hodnota dostala na 192 575 Kč, což je nárůst o 46,1 %. V roce 2016 byly nejvíce hrubé peněžní příjmy zastoupeny příjmy ze závislé činnosti z 60,6 %, sociálními příjmy z 22,8 %, příjmy z podnikání z 13,5 % a ze 3 % příjmy ostatními. Ve sledovaném období rostla i hrubá peněžní vydání na jednoho člena domácnosti z 125 605 Kč v roce 2006 na 154 164 Kč v roce 2015. Pro lepší srovnatelnost mezi příjmy a výdaji byla pro rok 2016 vytvořena predikce, která dosahovala hodnoty 150 911 Kč. Průměr mezi rokem 2015 a predikovaným rokem 2016 pak ukazuje na zvýšení hrubých peněžních vydání o 21,4 %. Nejvíce jsou výdaje domácností zastoupeny výdajím na spotřebu, která jsou řazena do dvanácti skupin dle CZ-COICOP. Spotřební výdání domácnosti mezi lety 2006 až 2016 vzrostla o 29,4 % z 97 342 Kč v roce 2006 na 125 947 Kč v roce 2016. Nejvíce domácnosti utratí za bydlení a potraviny. Nespotební výdání se do roku 2015 zvýšila o 17,8 %, predikovaný rok 2016 vykazoval navýšení pouze z 6,5 %. Průměr těchto dvou let ukazuje na průměrné zvýšení nespotebních

vydání na jednoho člena domácnosti o 12,2 %. Přestože celkové hrubé peněžní příjmy převyšují celkové hrubé peněžní výdaje, je nutné si uvědomit, že řada domácností nedosahuje na všechny příjmové kategorie. To má za následek možné zadlužení domácností a finanční problémy.

Zadlužení domácností v České republice má rostoucí tendenci. V roce 2006 se zadlužení pohybovalo na hodnotě 655 436 mil. Kč, zatímco v roce 2016 tato hodnota dosáhla 1 491 099 mil. Kč, což je zvýšení o 127,5 %. Domácnosti si nejvíce půjčují u bank a družstevních záložen, u kterých zadlužení vzrostlo o 164,2 %. V roce 2016 toto zadlužení dosahovalo 1 428 370 mil. Kč a z toho 1 059 560 mil. Kč byly úvěry na bydlení. Naopak zadluženost u ostatních finančních institucí mezi roky 2006–2016 klesla o 45,4 %. U těchto institucí si domácnosti nejvíce půjčují na spotřebu.

Ve sledovaném období se meziročně zvýšil i počet nařízených exekucí. V roce 2006 bylo těchto exekucí 309 457, zatímco v roce 2016 jich bylo již na 680 000, což je nárůst o 119,7 %. Množství nařízených exekucí dosáhlo svého maxima v roce 2011, od kterého dochází opět k poklesu. Důvodem tohoto poklesu může být zmírnění nákladů na advokáty ve spojitosti s vymáháním dluhů a také redukce nákladů u žalob za dluhy v roce 2014. V roce 2016 opět poklesl počet běžících exekučních řízení, avšak počet exekucí na jednu osobu se stále zvyšuje, neboť 4 a více exekucí mělo v tomto roce na 49 % dlužníků.

Od roku 2008 také vzrostl počet osobních bankrotů, který dosáhl svého maxima v roce 2013 a od té doby se tento počet opět snižuje. Vzrostlo i procento úspěšnosti mezi podanými návrhy a uskutečněnými osobními bankroty. V roce 2008 bylo uskutečněno pouze 38,3 % osobních bankrotů, avšak v roce 2016 toto procento vzrostlo na 85,9 % uskutečnění. Celkově bylo v posledním roce sledování podáno 18 799 návrhů, což je o 16 891 návrhů více, než v roce 2008. Z toho bylo uskutečněno 16 144 osobních bankrotů, tj. navýšení o 15 413 oproti prvnímu sledovanému roku.

Dle mého doporučení by si řada domácností, vzhledem k velmi rychlému zadlužování v posledních letech, měla zvýšit schopnost finanční gramotnosti, která by jim mohla pomoci v otázkách ohledně vynakládání se svými financemi a naučit se dělat kompromisy mezi tím co chtějí a co skutečně potřebují a omezit tak své výdaje v oblastech, které nejsou bezprostředně nutné. Dalším krokem by měla být schopnost domácností utvářet si finanční rezervy, které mohou pomoci před zbytečným zadlužováním.

7 Seznam použitých zdrojů

- 1) BRČÁK, Josef; SEKERA, Bohuslav; STARÁ, Dana. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 223 s. ISBN 978-80-7380-492-3.
- 2) HARTLOVÁ, Věra; SOLDÁNOVÁ, Marcela; SVOBODOVÁ, Jitka; ŽLEBKOVÁ, Michaela. *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. 200 s. ISBN 80-7168-900-9.
- 3) HINDLS, Richard; HRONOVÁ Stanislava; SEGER Jan; FISCHER Jakub. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6.
- 4) KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví – Bankovní obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012. 168 s. ISBN 978-80-265-0001-8.
- 5) MACEK, Jan a kol.: *Ekonomická a sociální statistika*. Západočeská univerzita, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7043-642-4.
- 6) MAREŠ, Petr. *Sociologie nerovnosti a chudoby*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. 248 s. ISBN 80-85850-61-3.
- 7) PAVLÍK, Milan. *Základy finančního zdraví*. 1. vyd. Bratislava: MUDr. Milan Pavlík, MPH, 2012. 161 s. ISBN 978-80-971118-7-8.
- 8) PETÝRKOVÁ, Lenka; CHMELARŮVÁ, Pavlína. *Základy finanční gramotnosti*. 1. vyd. Praha: Generation Europe, 2011. 94 s. ISBN 978-80-904974-8-1.
- 9) SVATOŠOVÁ, Libuše; KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. 1. Vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2016. 105 s. ISBN: 978-80-213-1736-9.
- 10) SYROVÝ, Petr; *Financování vlastního bydlení*. 5. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 144s. ISBN 978-80-247-2388-4.
- 11) SYROVÝ, Petr; TYL, Tomáš. *Osobní finance*. 2. vyd.: Grada Publishing, 2014. 224 s. ISBN 978-80-247-4832-0.
- 12) JANDA, Josef; *Jak žít šťastně na dluh*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 176 s. ISBN 978-80-247-8823-4.

7.1 Internetové zdroje

- 1) CRIF - CZECH CREDIT BUREAU: *Novinky*. [online]. 2018 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z www: <https://www.crif.cz/novinky/novinky/>

- 2) ČESKÁ EXEKUTORSKÁ KOMORA: *Pro média*. [online]. 2018 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z www: <http://ekcr.cz/aktuality-pro-media>
- 3) ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *ARAD Systém časových řad. Měnová a finanční statistika*. [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z www: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=AA&p_lang=CS
- 4) ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Celkové zadlužení domácností. Hlavní ukazatele*. [online]. [cit. 2017-12-22]. Dostupné z www: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.hlavni_ukazatele?p_iframe=0&p_lang=CS
- 5) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *O ČSÚ*. [online]. 07. 02. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/czso/o-csu>
- 6) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Základní informace o vývoji obyvatelstva, domácností, domů a bytů. Domácnosti*. [online]. 31. 12. 2005 [cit. 2017-08-28]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/documents/10180/20536688/kap_i_10.pdf/e137311f-6f8c-4222-80bc-dd2e9a2cc2f1?version=1.0
- 7) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Příjmy a životní podmínky domácností – 2016. Metodické vysvětlivky*. [online]. 24. 04. 2017 [cit. 2017-08-28]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/documents/10180/46388833/16002117mc.pdf/4e4d2cef-c06f-4d2a-9b4b-3371e09b0ff2?version=1.0>
- 8) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Klasifikace individuální spotřeby (CZ-COICOP)*. [online]. 14. 12. 2014 [cit. 2017-08-26]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_individualni_spotreby_-cz_coicop-
- 9) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Inflace, spotřebitelské ceny*. [online]. 11. 12. 2017 [cit. 2017-12-22]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny
- 10) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Průměrné mzdy – 3. čtvrtletí 2017*. [online]. 05. 12. 2017 [cit. 2017-12-22]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2017>
- 11) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Statistika rodinných účtů. Domácnosti celkem v letech 2006-2015*. [online]. 10. 06. 2016 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z www:

- <https://www.czso.cz/documents/10180/32579067/1600181680.pdf/dd728370-2257-46fb-9f47-64571566cbd6?version=1.1>
- 12) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Vydání a spotřeba domácností. Statistiky rodinných účtů za rok 2016.* [online]. 14. 07. 2017 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/documents/10180/46388837/16001817.pdf/580aa93e-a92e-44a5-9255-d7dbcc346955?version=1.0>
 - 13) FETTER W. Richard; *Velká rizika malých nebankovních půjček.* [online]. 02. 12. 2009 [cit. 2017-12-22]. Dostupné z www: <https://www.mesec.cz/clanky/velka-rizika-malych-mimobankovnich-pujcek/>
 - 14) HOVORKA, Jiří; *Stovky tisíc dlužníků nedosáhnout na osobní bankrot. Počet oddlužení tak klesl nejnižší za pět let.* [online]. 05. 01. 2017 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z www: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/osobnich-bankrotu-bylo-loni-nejmene-od-roku-2011/r~5877a6e4d33411e683bb002590604f2e/?redirected=1521062549>
 - 15) JANDA, Josef; *Lichvář nepotřebuje dluh splatit, chce z něj dlouhodobě profitovat.* [online]. 18. 11. 2009 [cit. 2017-12-22]. Dostupné z www: <https://www.mesec.cz/clanky/lichvar-nepotrebuje-dluh-splatit-chce-profitovat/>
 - 16) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ: *Životní a existenční minimum.* [online]. 28. 11. 2016 [cit. 2017-08-24]. Dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/cs/11852>
 - 17) Občanský zákoník (Zákon č.40/1964 Sb.) [online]. [cit. 2017-08-28]. Dostupné z www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcenzak/cast1.aspx>
 - 18) PETŘÍČEK, Martin; *Exekucí přibývá po statistických, vymáhat se jich daří čím dál méně.* [online]. 31. 03. 2017 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z www: https://ekonomika.idnes.cz/exekuce-pocet-cesko-vymahani-din-/ekonomika.aspx?c=A170330_112146_ekonomika_rts
 - 19) STATISTIKA&MY: *Měsíčník Českého statistického úřadu 03/2017.* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2017. [cit. 2017-08-28]. Dostupné z www: <http://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2017/03/18041703.pdf>. ISSN 1804-7149

8 Seznam obrázků

Obrázek 3.1 Schéma finančního plánu.....	22
Obrázek 3.2 Finanční plán schematicky.....	23

9 Seznam grafů

Graf 5.1 Počet domácností v letech 2006-2016.....	36
Graf 5.2 Průměrný počet členů na domácnost.....	37
Graf 5.3 Složení domácností dle typu.....	38
Graf 5.4 Složení domácností dle postavení osoby v jejím čele.....	39
Graf 5.5 Hrubé roční peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti.....	40
Graf 5.6 Hrubá roční peněžní vydání na jednoho člena domácnosti.....	42
Graf 5.7 Průměrná roční spotřební vydání na jednoho člena domácnosti.....	44
Graf 5.8 Struktura průměrných spotřebních výdajů na jednoho člena domácnosti v roce 2016.....	46
Graf 5.9 Průměrná roční nespotební vydání na jednoho člena domácnosti.....	47
Graf 5.10 Rozdíl mezi hrubými příjmy a výdaji českých domácností na jednoho člena....	49
Graf 5.11 Vývoj zadluženosti českých domácností v letech 2006-2016.....	50
Graf 5.12 Struktura zadluženosti domácností v roce 2016.....	51
Graf 5.13 Instituce poskytující úvěry domácnostem v roce 2016 (v %).....	53
Graf 5.14 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v letech 2006-2016.....	54
Graf 5.15 Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí v letech 2006-2016.....	55
Graf 5.16 Nařízené exekuce v letech 2006-2016.....	57
Graf 5.17 Vývoj osobních bankrotů v letech 2008-2016.....	59

10 Seznam tabulek

Tabulka 5.1 Elementární charakteristiky – Hrubé roční peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti.....	41
Tabulka 5.2 Predikce hrubých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti.....	41
Tabulka 5.3 Elementární charakteristiky – Hrubá roční peněžní vydání na jednoho člena domácnosti.....	43
Tabulka 5.4 Predikce hrubých peněžních vydání na jednoho člena domácnosti.....	43

Tabulka 5.5 Elementární charakteristiky – Průměrná roční spotřební vydání na jednoho člena domácnosti.....	45
Tabulka 5.6 Predikce spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti.....	45
Tabulka 5.7 Elementární charakteristiky – Průměrná roční nespotební vydání na jednoho člena domácnosti.....	48
Tabulka 5.8 Elementární charakteristiky – celková zadluženost domácností v letech 2006-2016.....	52
Tabulka 5.9 Predikce celkové zadluženosti pro roky 2017–2019	52
Tabulka 5.10 Elementární charakteristiky – Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen.....	54
Tabulka 5.11 Elementární charakteristiky – Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí	56
Tabulka 5.12 Elementární charakteristiky – Nařízené exekuce v letech 2006-2016.....	58
Tabulka 5.13 Predikce počtu nařízených exekucí v letech 2017-2019.....	58
Tabulka 5.14 Elementární charakteristiky – Vývoj osobních bankrotů v letech 2006-2016.....	60

11 Seznam příloh

Příloha 1 Vývoj počtu domácností v České republice	70
Příloha 2 Průměrný počet členů na domácnost v jednotlivých letech	70
Příloha 3 Počet domácností podle typu v jednotlivých letech v %.....	71
Příloha 4 Počet domácností podle typu v jednotlivých letech.....	71
Příloha 5 Počet domácností podle osoby stojící v čele v jednotlivých letech v %.....	71
Příloha 6 Počet domácností podle osoby v čele domácnosti v jednotlivých letech.....	72
Příloha 7 Bodový graf – hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	72
Příloha 8 Výsledky regrese - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok..	73
Příloha 9 Predikce pro rok 2017 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	73
Příloha 10 Predikce pro rok 2018 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	73
Příloha 11 Predikce pro rok 2019 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	73

Příloha 12 Hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	74
Příloha 13 Výpočet MAPE - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok..	74
Příloha 14 Bodový graf – hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	75
Příloha 15 Výsledky regrese - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	75
Příloha 16 Predikce pro rok 2016 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	75
Příloha 17 Predikce pro rok 2017 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	76
Příloha 18 Predikce pro rok 2018 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	76
Příloha 19 Predikce pro rok 2019 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	76
Příloha 20 Výpočet MAPE - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok..	77
Příloha 21 Bodový graf – spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	77
Příloha 22 Výsledky regrese - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok...	78
Příloha 23 Predikce pro rok 2017 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	78
Příloha 24 Predikce pro rok 2018 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	78
Příloha 25 Predikce pro rok 2019 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	78
Příloha 26 Výpočet MAPE - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	79
Příloha 27 Struktura ve spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	80
Příloha 28 Struktura ve spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti v %.....	81
Příloha 29 Bodový graf – nespotební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok	82
Příloha 30 Predikce pro rok 2016 - nespotební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok.....	82
Příloha 31 Bodový graf – celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok	83
Příloha 32 Výsledky regrese - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok	83
Příloha 33 Predikce pro rok 2017 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok	84
Příloha 34 Predikce pro rok 2018 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok.....	84
Příloha 35 Predikce pro rok 2019 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok.....	84

Příloha 36 Výpočet MAPE - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok.....	85
Příloha 37 Celkové zadlužení domácností v mil. Kč/rok.....	85
Příloha 38 Bodový graf – zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v mil. Kč/rok.....	86
Příloha 39 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v mil. Kč/rok.....	86
Příloha 40 Bodový graf – zadluženost domácností u ostatních finančních institucí v mil. Kč/rok.....	87
Příloha 41 Zadluženost domácností u ostatních finančních institucí v mil. Kč/rok	87
Příloha 42 Bodový graf – nařízené exekuce	88
Příloha 43 Výsledky regrese – nařízené exekuce.....	88
Příloha 44 Predikce pro rok 2017 – nařízené exekuce	89
Příloha 45 Predikce pro rok 2018 – nařízené exekuce	89
Příloha 46 Predikce pro rok 2019 – nařízené exekuce	89
Příloha 47 Výpočet MAPE – nařízené exekuce.....	90
Příloha 48 Bodový graf – osobní bankroty.....	90
Příloha 49 Osobní bankroty v jednotlivých letech.....	91

12 Přílohy

Příloha 1 Vývoj počtu domácností v České republice

Počet domácností	
Rok	Počet
2006	4 027 670
2007	4 043 341
2008	4 081 852
2009	4 116 364
2010	4 149 665
2011	4 180 620
2012	4 254 867
2013	4 282 499
2014	4 304 496
2015	4 324 650
2016	4 347 840

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 2 Průměrný počet členů na domácnost v jednotlivých letech

Průměrný počet členů na domácnost						
Rok	Průměrný počet členů	Z toho pracující	Z toho nezaopatřené děti	Z toho nezaměstnaní	Z toho nepracující důchodci	
2006	2,52	1,13	0,58	0,15		0,57
2007	2,52	1,13	0,57	0,14		0,58
2008	2,51	1,14	0,56	0,12		0,58
2009	2,51	1,16	0,56	0,1		0,59
2010	2,51	1,12	0,56	0,13		0,58
2011	2,5	1,1	0,56	0,13		0,59
2012	2,42	1,07	0,55	0,12		0,58
2013	2,41	1,08	0,54	0,13		0,58
2014	2,4	1,07	0,54	0,13		0,57
2015	2,39	1,08	0,53	0,12		0,57
2016	2,38	1,08	0,53	0,1		0,58

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 3 Počet domácností podle typu v jednotlivých letech v %

Složení domácností podle typu (%)				
Rok	Úplné rodiny	Neúplné rodiny	Nerodinné domácnosti	Jednotlivci
2006	64,2	11,1	1,0	23,7
2007	64,1	11,2	0,9	23,8
2008	63,0	11,3	0,9	24,8
2009	63,6	11,1	0,9	24,5
2010	64,3	11,1	1,0	23,5
2011	63,9	11,4	1,0	23,7
2012	60,4	11,5	0,9	27,2
2013	60,3	11,0	0,9	27,8
2014	60,3	10,9	1,0	27,9
2015	60,7	10,3	1,1	27,9
2016	61,2	9,4	1,0	28,4

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 4 Počet domácností podle typu v jednotlivých letech

Složení domácností podle typu				
Rok	Úplné rodiny	Neúplné rodiny	Nerodinné domácnosti	Jednotlivci
2006	2 587 005	447 728	39 366	953 571
2007	2 591 782	452 854	36 390	962 315
2008	2 571 567	461 249	36 737	1 012 299
2009	2 634 473	452 800	41 164	987 927
2010	2 655 786	456 463	41 497	995 920
2011	2 671 416	476 591	41 806	990 807
2012	2 569 940	489 310	38 294	1 157 324
2013	2 582 347	471 075	38 542	1 190 535
2014	2 582 698	473 495	43 045	1 205 259
2015	2 625 063	445 439	47 571	1 206 577
2016	2 660 878	408 697	43 478	1 234 787

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 5 Počet domácností podle osoby stojící v čele v jednotlivých letech v %

Postavení osoby v čele domácnosti (%)							
Rok	Nižší zaměstnanec	Vyšší zaměstnanec	Samostatně činný	Nezaměstnaný	Důchodce s pracujícími členy	Důchodce bez pracujících členů	Ostatní
2006	25,2	24,6	12,5	4,8	4,0	27,8	1,1
2007	24,8	24,4	12,5	4,7	4,4	28,1	0,8
2008	24,8	24,7	12,4	4,2	5,1	27,9	1,0
2009	25,0	25,0	12,7	3,2	4,6	28,5	1,1
2010	23,5	25,9	13,1	3,8	4,5	28,2	1,1
2011	21,8	26,9	13,3	3,9	4,3	28,6	1,4
2012	21,1	26,5	13,4	3,9	3,8	30,1	1,2
2013	21,1	27,0	13,3	3,5	3,9	30,1	1,1
2014	20,3	27,5	12,5	4,3	3,9	30,3	1,2
2015	19,7	28,0	12,4	4,5	3,8	30,3	1,2
2016	19,8	28,2	12,6	4,2	3,7	30,4	1,0

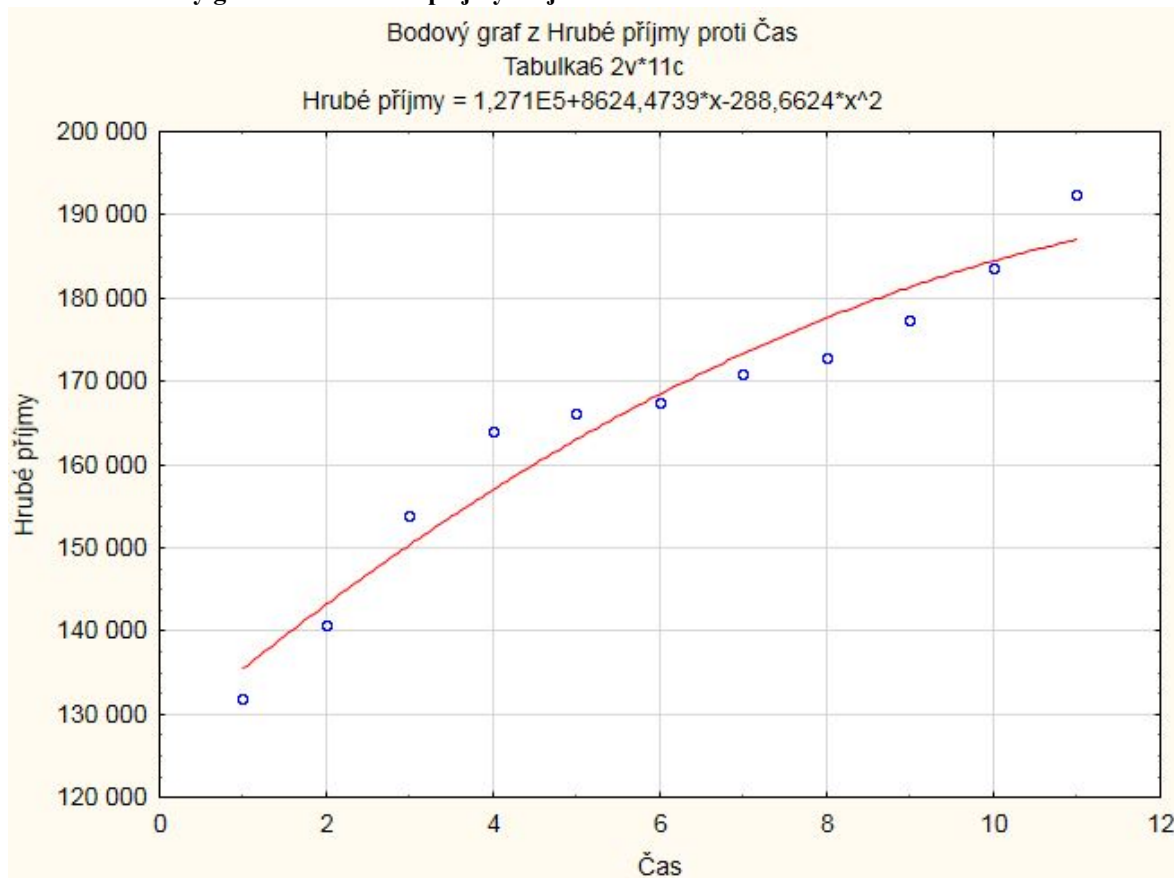
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 6 Počet domácností podle osoby v čele domácnosti v jednotlivých letech

Rok	Postavení osoby v čele domácnosti						
	Nižší zaměstnanec	Vyšší zaměstnanec	Samostatně činný	Nezaměstnaný	Důchodce s pracujícími členy	Důchodce bez pracujících členů	Ostatní
2006	1 023 028	990 807	483 320	201 384	161 107	1 127 748	40 277
2007	1 010 835	970 402	525 634	202 167	161 734	1 132 135	40 433
2008	1 010 291	1 008 201	506 901	169 748	206 489	1 139 208	41 014
2009	1 031 079	1 028 058	522 470	129 682	188 978	1 171 410	44 687
2010	973 926	1 074 763	541 531	155 612	187 150	1 170 206	46 476
2011	919 736	1 128 767	543 481	158 027	176 422	1 212 380	41 806
2012	897 777	1 127 540	570 152	165 940	161 685	1 280 715	51 058
2013	903 607	1 156 275	569 572	149 887	167 017	1 289 032	47 107
2014	873 813	1 183 736	538 062	185 093	167 875	1 304 262	51 654
2015	864 930	1 210 902	518 958	216 233	172 986	1 297 395	43 247
2016	869 568	1 217 395	565 219	185 218	162 609	1 304 352	43 478

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 7 Bodový graf – hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 8 Výsledky regrese - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Hrubé peněžní příjmy (Tabulka1)
 R= ,97312742 R2= ,94697698 Upravené R2= ,93372123
 F(2,8)=71,439 p<,00001 Směrod. chyba odhadu : 4582,9

N=11	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs. člen			127104,4	5033,012	25,25415	0,000000
Čas	1,606809	0,359150	8624,3	1927,683	4,47392	0,002072
V1**2	-0,662590	0,359150	-288,6	156,459	-1,84488	0,102276

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 9 Predikce pro rok 2017 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Hrubé peněžní příjmy		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	8624,303	12,0000	103491,6
V1**2	-288,648	144,0000	-41565,3
Abs. člen			127104,4
Předpověď			189030,8
-95,0%LS			177424,6
+95,0%LS			200636,9

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 10 Predikce pro rok 2018 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Hrubé peněžní příjmy		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	8624,303	13,0000	112115,9
V1**2	-288,648	169,0000	-48781,5
Abs. člen			127104,4
Předpověď			190438,9
-95,0%LS			174379,7
+95,0%LS			206498,1

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 11 Predikce pro rok 2019 - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Hrubé peněžní příjmy		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	8624,303	14,0000	120740,2
V1**2	-288,648	196,0000	-56575,0
Abs. člen			127104,4
Předpověď			191269,7
-95,0%LS			169945,5
+95,0%LS			212593,8

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 12 Hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Rok	Hrubé peněžní příjmy	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy
2006	131 812	79 018	19 419	30 077	3 298
2007	140 823	84 256	21 025	31 877	3 665
2008	153 826	92 158	22 362	34 782	4 525
2009	164 105	98 819	24 096	36 468	4 722
2010	166 087	99 058	23 289	38 778	4 962
2011	167 429	99 630	23 203	39 528	5 068
2012	170 872	101 745	22 982	41 305	4 840
2013	172 802	102 904	23 317	41 652	4 929
2014	177 430	105 988	23 763	42 223	5 456
2015	183 536	111 367	24 248	42 809	5 113
2016	192 575	116 751	26 020	43 989	5 815

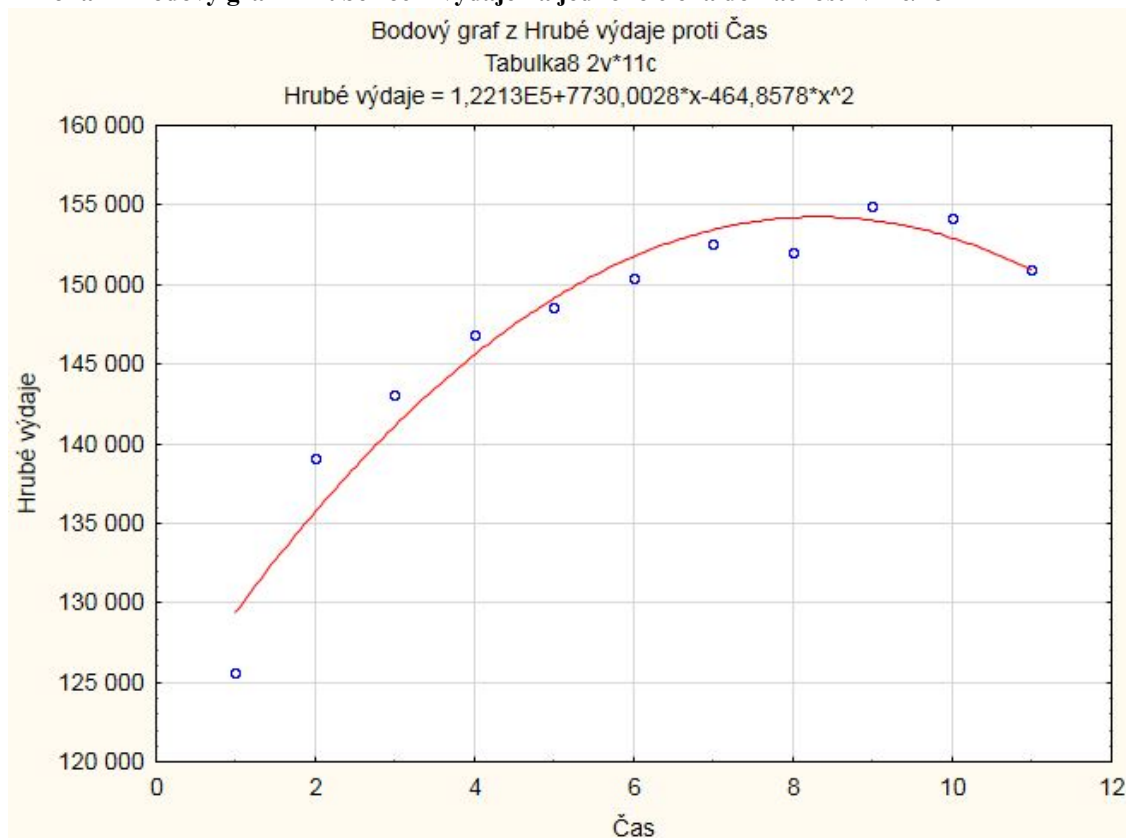
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 13 Výpočet MAPE - hrubé roční příjmy na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

MAPE - Hrubé peněžní příjmy					
y_t	t	y'_t	$y_t - y'_t$	$(y_t - y'_t) / y_t$	absolutní hodnota $(y_t - y'_t) / y_t$
131 812	1	135 440,10	-3 628,47	-0,02752770	0,02752770
140 823	2	143 198,60	-2 375,60	-0,016869396	0,01686940
153 826	3	150 379,90	3 446,01	0,022402025	0,02240203
164 105	4	156 984,00	7 121,11	0,043393608	0,04339361
166 087	5	163 010,90	3 076,19	0,01852153	0,01852153
167 429	6	168 460,60	-1 031,93	-0,006163401	0,00616340
170 872	7	173 333,10	-2 460,71	-0,014400864	0,01440086
172 802	8	177 628,40	-4 826,10	-0,02792845	0,02792845
177 430	9	181 346,50	-3 916,88	-0,022075683	0,02207568
183 536	10	184 487,40	-951,70	-0,005185367	0,00518537
192 575	11	187 051,10	5 523,77	0,028683753	0,02868375
Suma					0,23315178
MAPE					2,119561596

Zdroj: Vlastní výpočet v programu Excel

Příloha 14 Bodový graf – hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 15 Výsledky regrese - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Hrubá peněžní vydání (Tabulka2) R= ,97091909 R2= ,94268387 Upravené R2= ,92630784 F(2,7)=57,565 p<,00005 Směrod. chyba odhadu : 2428,4						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
Abs.člen			122128,8	2856,152	42,75991	0,000000
Čas	2,61624	0,403724	7730,0	1192,850	6,48027	0,000340
V1**2	-1,77583	0,403724	-464,9	105,682	-4,39863	0,003162

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 16 Predikce pro rok 2016 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka2) proměnné: Hrubá peněžní vydání		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	7729,986	11,0000	85029,9
V1**2	-464,856	121,0000	-56247,6
Abs. člen			122128,8
Předpověď			150911,1
-95,0%LS			144157,4
+95,0%LS			157664,8

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 17 Predikce pro rok 2017 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka2) proměnné: Hrubá peněžní vydání		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	7729,986	12,0000	92759,8
V1**2	-464,856	144,0000	-66939,3
Abs. člen			122128,8
Předpověď			147949,4
-95,0%LS			138338,2
+95,0%LS			157560,6

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 18 Predikce pro rok 2018 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka2) proměnné: Hrubá peněžní vydání		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	7729,986	14,0000	108219,8
V1**2	-464,856	196,0000	-91111,8
Abs. člen			122128,8
Předpověď			139236,9
-95,0%LS			122267,3
+95,0%LS			156206,4

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 19 Predikce pro rok 2019 - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka2) proměnné: Hrubá peněžní vydání		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	7729,986	13,0000	100489,8
V1**2	-464,856	169,0000	-78560,7
Abs. člen			122128,8
Předpověď			144058,0
-95,0%LS			131032,6
+95,0%LS			157083,4

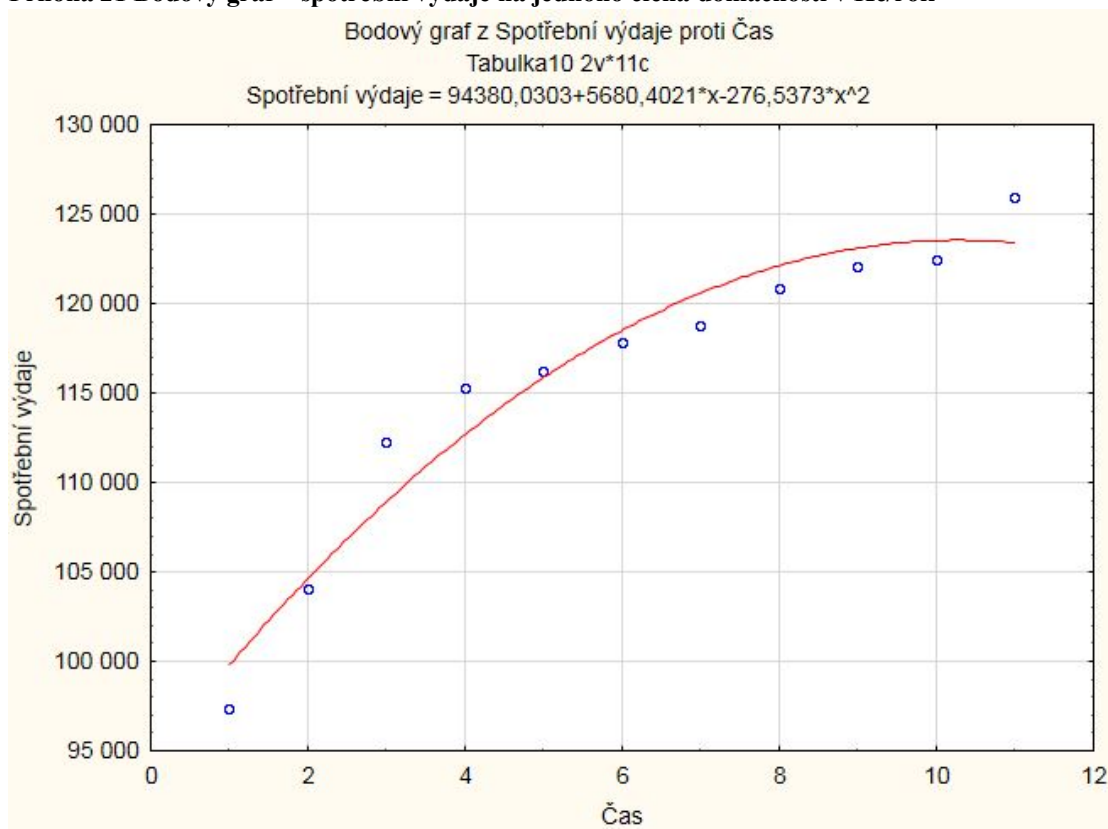
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 20 Výpočet MAPE - hrubé roční výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

MAPE - Hrubá peněžní vydání						
y_t	t	y'_t	$y_t - y'_t$	$(y_t - y'_t) / y_t$	absolutní hodnota $(y_t - y'_t) / y_t$	
125 605	1	129 393,90	-3 788,90	-0,0301652	0,03016520	
139 134	2	135 729,20	3 404,80	0,0244714	0,02447137	
143 055	3	141 134,70	1 920,30	0,0134235	0,01342351	
146 895	4	145 610,40	1 284,60	0,0087450	0,00874502	
148 629	5	149 156,30	-527,30	-0,0035478	0,00354776	
150 369	6	151 772,40	-1 403,40	-0,0093330	0,00933304	
152 581	7	153 458,70	-877,70	-0,0057524	0,00575235	
152 067	8	154 215,20	-2 148,20	-0,0141267	0,01412667	
154 969	9	154 041,90	927,10	0,0059825	0,00598249	
154 164	10	152 938,80	1 225,20	0,0079474	0,00794738	
150 911	11	150 905,90	5,10	0,0000338	0,00003379	
Suma					0,12352859	
MAPE					1,122987172	

Zdroj: Vlastní výpočet v programu Excel

Příloha 21 Bodový graf – spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 22 Výsledky regrese - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Spotřební vydání (Tabulka1)						
R= ,97288429 R2= ,94650384 Upravené R2= ,93312979						
F(2,8)=70,772 p<,00001 Směrod. chyba odhadu : 2190,7						
N=11	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs. člen			94380,03	2405,834	39,22965	0,000000
Čas	2,22388	0,360749	5680,40	921,453	6,16461	0,000270
V1**2	-1,33389	0,360749	-276,54	74,789	-3,69757	0,006064

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 23 Predikce pro rok 2017 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Předpovězené hodnoty (Tabulka1)			
proměnné: Spotřební vydání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	5680,402	12,0000	68164,8
V1**2	-276,537	144,0000	-39821,4
Abs. člen			94380,0
Předpověď			122723,5
-95,0%LS			117175,6
+95,0%LS			128271,3

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 24 Predikce pro rok 2018 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Předpovězené hodnoty (Tabulka1)			
proměnné: Spotřební vydání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	5680,402	13,0000	73845,2
V1**2	-276,537	169,0000	-46734,8
Abs. člen			94380,0
Předpověď			121490,5
-95,0%LS			113814,0
+95,0%LS			129166,9

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 25 Predikce pro rok 2019 - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Předpovězené hodnoty (Tabulka1)			
proměnné: Spotřební vydání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	5680,402	14,0000	79525,6
V1**2	-276,537	196,0000	-54201,3
Abs. člen			94380,0
Předpověď			119704,3
-95,0%LS			109511,2
+95,0%LS			129897,5

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 26 Výpočet MAPE - spotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

MAPE - Spotřební vydání domácností					
y_t	t	y'_t	$y_t - y'_t$	$(y_t - y'_t) / y_t$	absolutní hodnota $(y_t - y'_t) / y_t$
97 342	1	99 783,89	-2 441,89	-0,02508568	0,02508568
104 017	2	104 634,67	-617,67	-0,005938164	0,00593816
112 256	3	108 932,37	3 323,63	0,029607593	0,02960759
115 309	4	112 676,99	2 632,01	0,022825712	0,02282571
116 244	5	115 868,53	375,47	0,003230016	0,00323002
117 882	6	118 506,99	-624,99	-0,005301827	0,00530183
118 819	7	120 592,37	-1 773,37	-0,01492497	0,01492497
120 827	8	122 124,67	-1 297,67	-0,01073990	0,01073990
122 049	9	123 103,89	-1 054,89	-0,008643168	0,00864317
122 467	10	123 530,03	-1 063,03	-0,008680134	0,00868013
125 947	11	123 403,09	2 543,91	0,020198258	0,02019826
Suma					0,15517542
MAPE					1,410685643

Zdroj: Vlastní výpočet v programu Excel

Příloha 27 Struktura ve spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Rok	01 Potraviny a nealkoholické nápoje	02 Alkoholické nápoje, tabák	03 Odívání a obuv	04 Bydlení, voda, energie, paliva	05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	06 Zdraví	
2006	19 598	2 783	5 295	20 157	6 701	1 995	x
2007	20 866	2 972	5 590	20 652	7 388	2 369	x
2008	22 571	3 084	5 816	22 333	7 583	3 068	x
2009	22 222	3 248	5 804	24 623	7 758	3 125	x
2010	22 484	3 237	5 805	25 194	7 265	3 165	x
2011	22 546	3 383	5 654	26 326	7 294	3 231	x
2012	23 777	3 381	5 595	26 230	6 857	3 330	x
2013	24 448	3 386	5 720	26 847	6 649	3 168	x
2014	24 800	3 505	5 978	26 211	6 932	3 228	x
2015	24 537	3 610	6 174	25 850	7 342	3 192	x
2016	24 953	3 671	6 428	26 253	7 651	3 261	x

Rok	07 Doprava	08 Pošty a telekomunikace	09 Rekreace a kultura	10 Vzdělávání	11 Stravování a ubytování	12 Ostatní zboží a služby	Celkem
2006	10 648	4 642	9 925	528	4 903	10 167	97 342
2007	11 189	4 856	10 930	608	5 367	11 229	104 017
2008	12 421	5 221	11 816	685	5 812	11 847	112 256
2009	12 105	5 303	11 856	688	5 966	12 613	115 309
2010	12 409	5 322	11 823	791	5 823	12 927	116 244
2011	12 889	5 255	11 588	729	5 990	12 998	117 882
2012	12 732	5 283	11 289	778	6 258	13 310	118 819
2013	13 240	5 209	11 225	670	6 225	14 040	120 827
2014	12 805	5 132	11 557	722	6 509	14 670	122 049
2015	12 803	5 128	11 469	708	6 866	14 790	122 467
2016	13 896	5 162	11 928	648	7 231	14 829	125 947

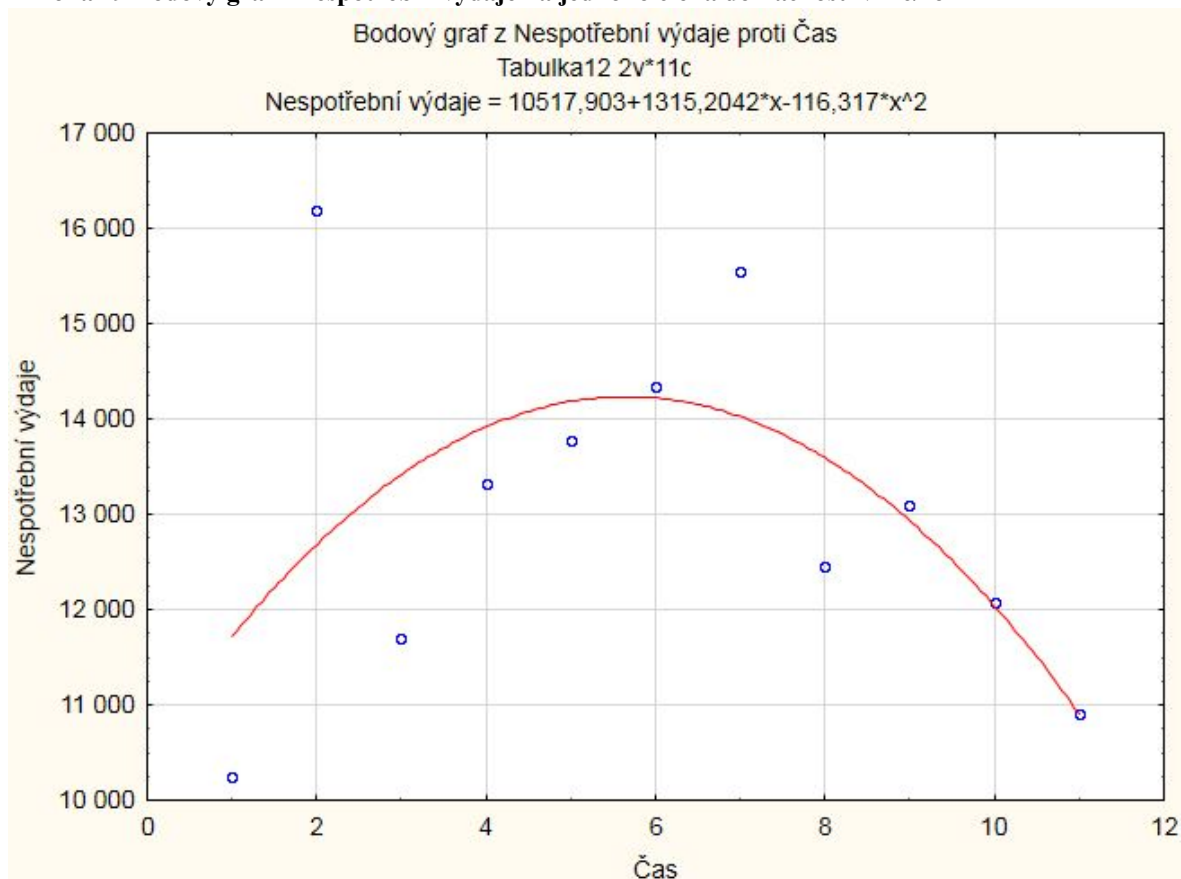
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 28 Struktura ve spotřebních vydání na jednoho člena domácnosti v %

Rok	01 Potraviny a nealkoholické nápoje	02 Alkoholické nápoje, tabák	03 Odívání a obuv	04 Bydlení, voda, energie, paliva	05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti;	06 Zdraví
2006	20,1	2,9	5,4	20,7	6,9	2
2007	20,1	2,9	5,4	19,9	7,1	2,3
2008	20,1	2,7	5,2	19,9	6,8	2,7
2009	19,3	2,8	5	21,4	6,7	2,7
2010	19,3	2,8	5	21,7	6,2	2,7
2011	19,1	2,9	4,8	22,3	6,2	2,7
2012	20	2,8	4,7	22,1	5,8	2,8
2013	20,2	2,8	4,7	22,2	5,5	2,6
2014	20,3	2,9	4,9	21,5	5,7	2,6
2015	20	2,9	5	21,1	6	2,6
2016	19,8	2,9	5,1	20,8	6,1	2,6
Rok	07 Doprava	08 Pošty a telekomunikace	09 Rekreace a kultura	10 Vzdělávání	11 Stravování a ubytování	12 Ostatní zboží a služby
2006	10,9	4,8	10,2	0,5	5	10,4
2007	10,8	4,7	10,5	0,6	5,2	10,8
2008	11,1	4,7	10,5	0,6	5,2	10,6
2009	10,5	4,6	10,3	0,6	5,2	10,9
2010	10,7	4,6	10,2	0,7	5	11,1
2011	10,9	4,5	9,8	0,6	5,1	11
2012	10,7	4,4	9,5	0,7	5,3	11,2
2013	11	4,3	9,3	0,6	5,2	11,6
2014	10,5	4,2	9,5	0,6	5,3	12
2015	10,5	4,2	9,4	0,6	5,6	12,1
2016	11	4,1	9,5	0,5	5,7	11,8

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 29 Bodový graf – nespotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

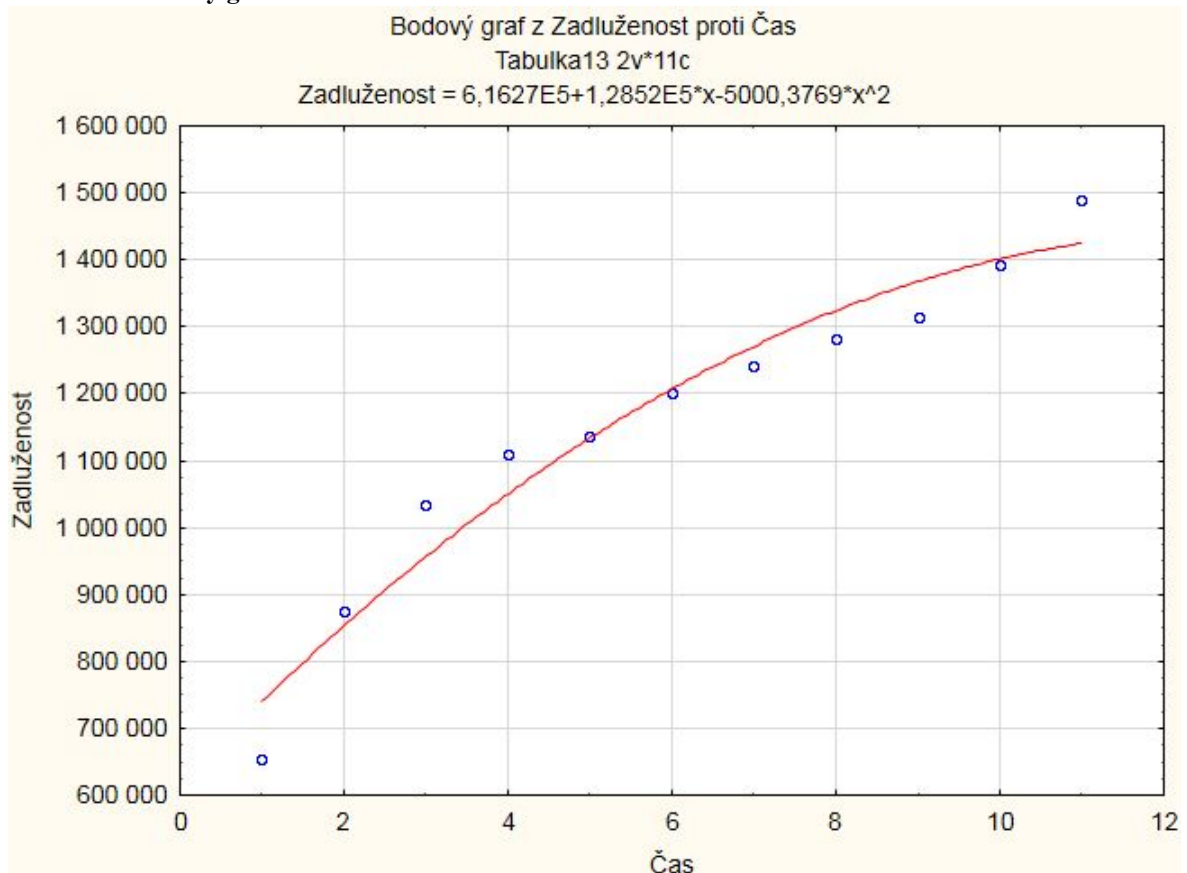
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 30 Predikce pro rok 2016 - nespotřební výdaje na jednoho člena domácnosti v Kč/rok

Predpovězené hodnoty (Tabulka1)			
proměnné: Nespotřební vydání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	1315,286	11,0000	14468,2
V1**2	-116,326	121,0000	-14075,4
Abs. člen			10517,8
Předpověď			10910,5
-95,0%LS			6018,5
+95,0%LS			15802,5

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 31 Bodový graf – celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 32 Výsledky regrese - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Celkové zadlužení (Tabulka1)						
R= ,97576787 R2= ,95212294 Upravené R2= ,94015367						
F(2,8)=79,547 p<,00001 Směrod. chyba odhadu : 58140,						
N=11	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs. člen			616265,1	63849,94	9,65177	0,000011
Čas	1,793488	0,341277	128516,6	24455,03	5,25522	0,000769
V1**2	-0,859761	0,341277	-5000,4	1984,87	-2,51925	0,035851

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 33 Predikce pro rok 2017 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Celkové zadlužení		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	128516,6	12,0000	1542200
V1**2	-5000,4	144,0000	-720054
Abs. člen			616265
Předpověď			1438411
-95,0%LS			1291172
+95,0%LS			1585649

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 34 Predikce pro rok 2018 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Celkové zadlužení		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	128516,6	13,0000	1670716
V1**2	-5000,4	169,0000	-845064
Abs. člen			616265
Předpověď			1441918
-95,0%LS			1238187
+95,0%LS			1645649

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 35 Predikce pro rok 2019 - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Celkové zadlužení		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	128516,6	14,0000	1799233
V1**2	-5000,4	196,0000	-980074
Abs. člen			616265
Předpověď			1435424
-95,0%LS			1164901
+95,0%LS			1705947

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 36 Výpočet MAPE - celková zadluženost domácností v mil. Kč/rok

MAPE - Celková zadluženost domácností					
y_t	t	y'_t	$y_t - y'_t$	$(y_t - y'_t) / y_t$	absolutní hodnota $(y_t - y'_t) / y_t$
655 436	1	739 781,30	-84 345,10	-0,12868545	0,12868545
875 332	2	853 296,70	22 034,90	0,0251732	0,02517320
1 034 498	3	956 811,30	77 686,80	0,07509613	0,07509613
1 108 504	4	1 050 325,10	58 178,90	0,05248416	0,05248416
1 136 161	5	1 133 838,10	2 323,00	0,0020446	0,00204460
1 200 257	6	1 207 350,30	-7 093,40	-0,0059099	0,00590990
1 241 348	7	1 270 861,70	-29 514,10	-0,02377585	0,02377585
1 281 432	8	1 324 372,30	-42 940,30	-0,03350962	0,03350962
1 315 231	9	1 367 882,10	-52 651,30	-0,04003199	0,04003199
1 391 526	10	1 401 391,10	-9 865,40	-0,00708963	0,00708963
1 491 099	11	1 424 899,30	66 199,50	0,04439645	0,04439645
Suma					0,43819698
MAPE					3,983608941

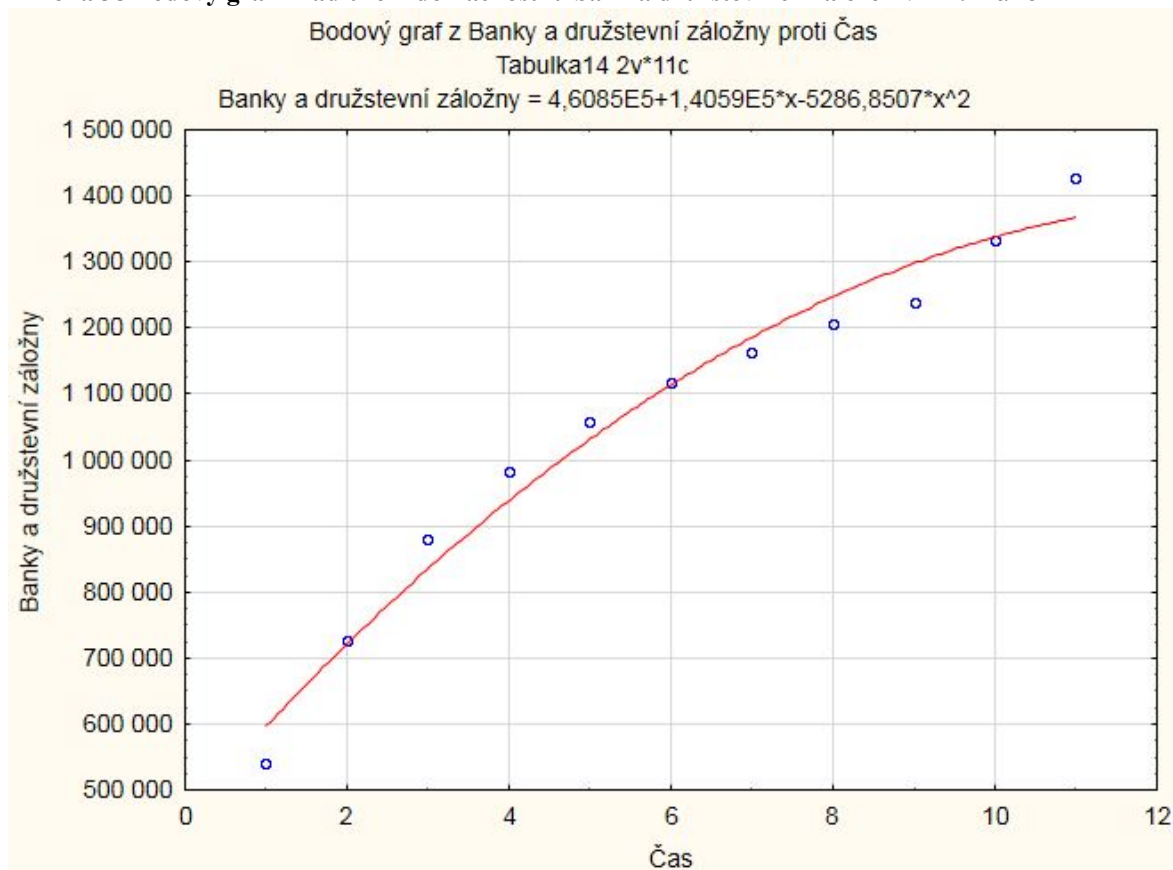
Zdroj: Vlastní výpočet v programu Excel

Příloha 37 Celkové zadlužení domácností v mil. Kč/rok

Celkové zadlužení domácností				
Rok	Spotřeba	Bydlení	Ostatní	Celkem
2006	210 368	375 077	69 991	655 436
2007	267 205	515 882	92 245	875 332
2008	307 528	619 938	107 032	1 034 498
2009	297 315	691 698	119 491	1 108 504
2010	265 617	738 386	132 158	1 136 161
2011	267 764	788 063	144 430	1 200 257
2012	266 063	831 541	143 744	1 241 348
2013	264 126	870 036	147 270	1 281 432
2014	263 573	906 113	145 545	1 315 231
2015	262 928	977 995	150 603	1 391 526
2016	275 962	1 059 589	155 547	1 491 099

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Příloha 38 Bodový graf – zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v mil. Kč/rok

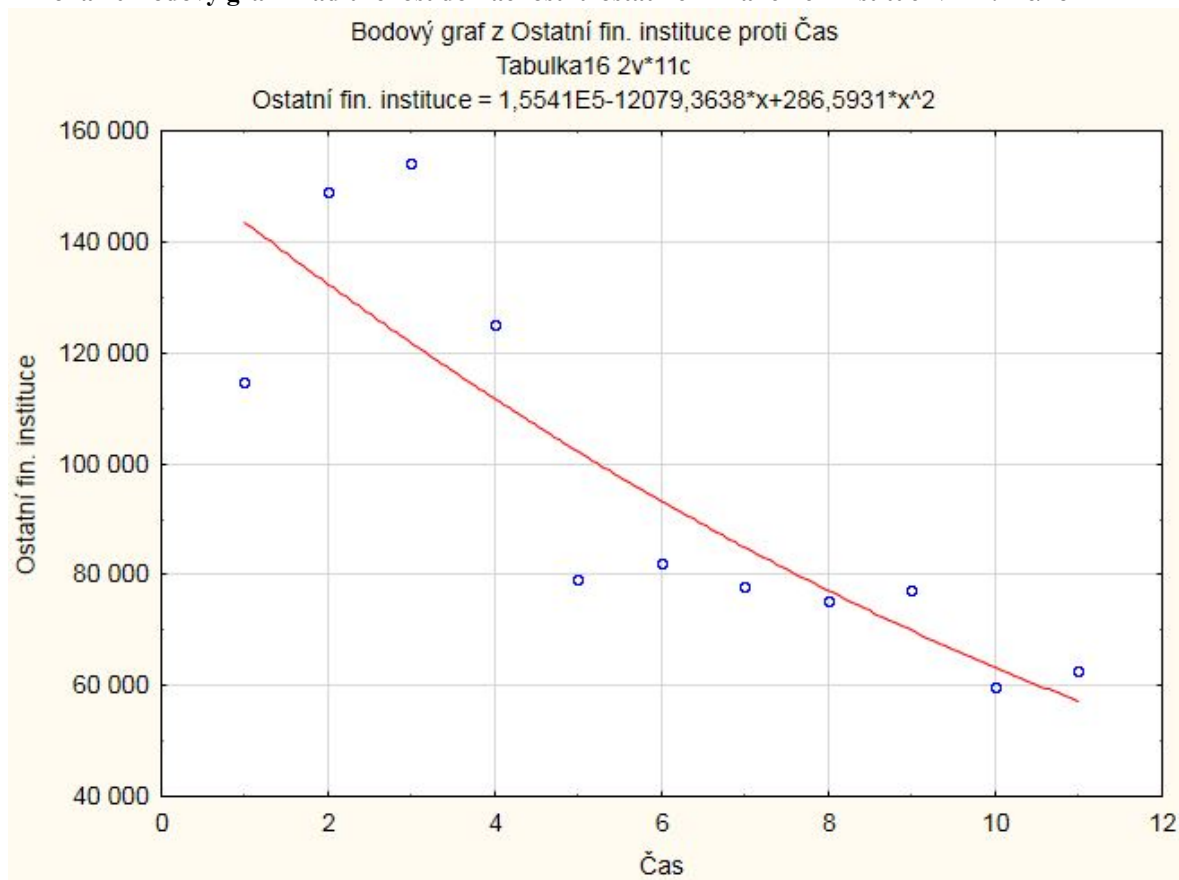
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 39 Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen v mil. Kč/rok

Zadlužení domácností u bank a družstevních záložen				
Rok	Spotřeba	Bydlení	Ostatní	Celkem
2006	110 088	374 311	56 240	540 638
2007	138 707	514 764	72 802	726 272
2008	170 398	618 438	91 385	880 221
2009	187 188	690 331	105 786	983 304
2010	201 653	737 218	118 209	1 057 079
2011	199 617	786 894	131 555	1 118 066
2012	199 591	830 549	133 179	1 163 319
2013	199 215	869 191	137 885	1 206 290
2014	195 416	905 539	137 102	1 238 057
2015	212 737	977 775	141 357	1 331 869
2016	222 252	1 059 560	146 558	1 428 370

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Příloha 40 Bodový graf – zadluženost domácností u ostatních finančních institucí v mil. Kč/rok

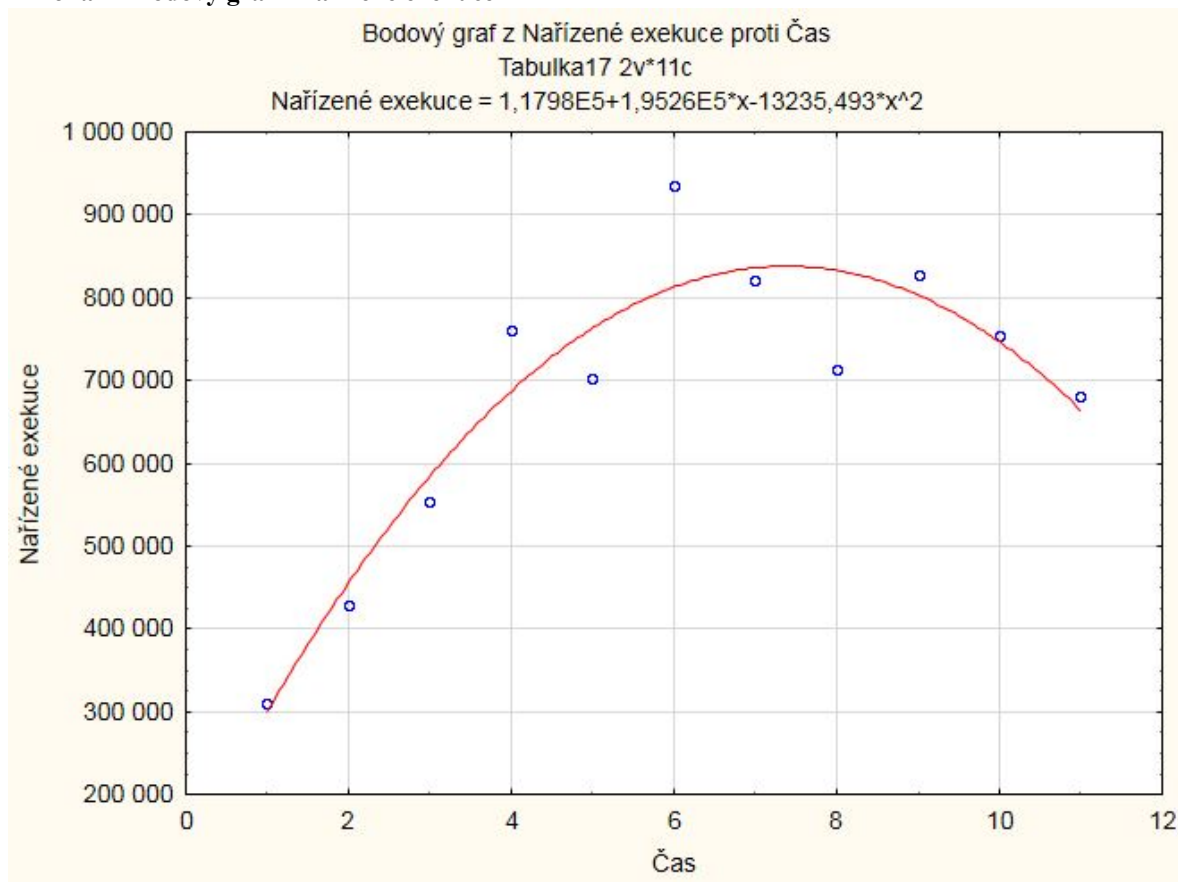
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 41 Zadluženost domácností u ostatních finančních institucí v mil. Kč/rok

Zadlužení domácností u ostatních finančních institucí				
	Spotřeba	Bydlení	Ostatní	Celkem
2006	100 280	767	13 751	114 798
2007	128 498	1 118	19 444	149 059
2008	137 130	1 500	15 647	154 277
2009	110 127	1 367	13 706	125 200
2010	63 961	1 169	13 941	79 071
2011	68 147	1 169	12 876	82 191
2012	66 472	992	10 565	78 029
2013	64 911	845	9 384	75 140
2014	68 157	574	8 443	77 174
2015	50 191	221	9 246	59 657
2016	53 710	29	8 990	62 729

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Příloha 42 Bodový graf – nařízené exekuce

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 43 Výsledky regrese – nařízené exekuce

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Nařízené exekuce (Tabulka1)						
R= ,93656775 R2= ,87715915 Upravené R2= ,84644894						
F(2,8)=28,562 p<,00023 Směrod. chyba odhadu : 72024,						
N=11	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs. člen			117975,9	79097,17	1,49153	0,174163
Čas	3,52340	0,546657	195261,3	30294,84	6,44536	0,000199
V1**2	-2,94254	0,546657	-13235,5	2458,85	-5,38279	0,000659

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 44 Predikce pro rok 2017 – nařízené exekuce

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Nařízené exekuce		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	195261,3	12,0000	2343135
V1**2	-13235,5	144,0000	-1905911
Abs. člen			117976
Předpověď			555200
-95,0%LS			372802
+95,0%LS			737599

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 45 Predikce pro rok 2018 – nařízené exekuce

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Nařízené exekuce		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	195261,3	13,0000	2538397
V1**2	-13235,5	169,0000	-2236798
Abs. člen			117976
Předpověď			419574
-95,0%LS			167193
+95,0%LS			671955

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 46 Predikce pro rok 2019 – nařízené exekuce

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka1) proměnné: Nařízené exekuce		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
Čas	195261,3	14,0000	2733658
V1**2	-13235,5	196,0000	-2594157
Abs. člen			117976
Předpověď			257477
-95,0%LS			-77646
+95,0%LS			592600

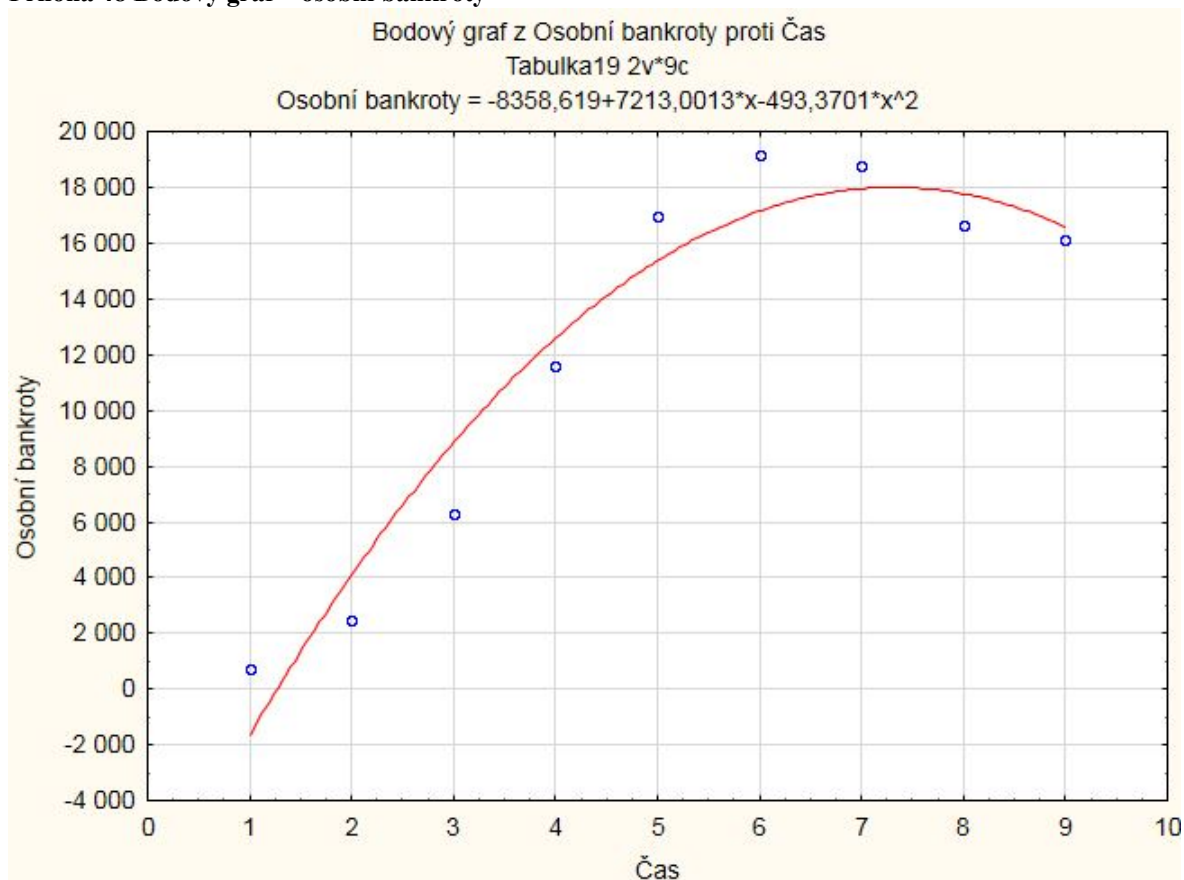
Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 47 Výpočet MAPE – nařízené exekuce

MAPE - Nařízené exekuce					
y_t	t	y'_t	$y_t - y'_t$	$(y_t - y'_t) / y_t$	absolutní hodnota $(y_t - y'_t) / y_t$
309 457	1	300 001,70	9 455,30	0,03055449	0,03055449
427 800	2	455 556,50	-27 756,50	-0,06488195	0,06488195
554 100	3	584 640,30	-30 540,30	-0,05511695	0,05511695
760 923	4	687 253,10	73 669,90	0,0968165	0,09681650
701 900	5	763 394,90	-61 494,90	-0,08761205	0,08761205
936 219	6	813 065,70	123 153,30	0,13154326	0,13154326
820 420	7	836 265,50	-15 845,50	-0,01931389	0,01931389
714 000	8	832 994,30	-118 994,30	-0,16665868	0,16665868
828 000	9	803 252,10	24 747,90	0,02988877	0,02988877
755 000	10	747 038,90	7 961,10	0,0105445	0,01054450
680 000	11	664 354,70	15 645,30	0,02300779	0,02300779
Suma					0,71593884
MAPE					6,508534878

Zdroj: Vlastní výpočet v programu Excel

Příloha 48 Bodový graf – osobní bankroty

Zdroj: Vlastní výpočet v programu STATISTICA

Příloha 49 Osobní bankroty v jednotlivých letech

Osobní bankroty			
Rok	Podané návrhy	Uskutečnění	Úspěšnost (%)
2008	1 908	731	38,3
2009	4 196	2 469	58,8
2010	10 437	6 276	60,1
2011	17 501	11 589	66,2
2012	23 842	16 956	71,1
2013	26 169	19 165	73,2
2014	21 955	18 762	85,5
2015	20 109	16 655	82,8
2016	18 799	16 144	85,9

Zdroj: CRIF – Czech Credit Bureau, vlastní výpočet